

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Problematika majetkových daní v České republice
The Problems of Property Taxes in the Czech Republic

Student: Vlastimil Machů
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Pavla Vanduchová

2011

Místopřísežné prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci, mimo příloh 2 a 3, zpracoval samostatně.

V Ostravě dne: 9. 5. 2011

.....

Poděkování

Rád bych poděkoval za užitečné připomínky, odbornou pomoc a čas při zpracovávání této bakalářské práce své vedoucí, Ing. Pavle Vanduchové a své oponentce, Ing. Jaroslavě Krůželové.

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Daňová soustava České republiky	2
2.1 Obecná charakteristika daní	2
2.1.1 Historie daní	2
2.2 Charakteristika daňové soustavy České republiky	2
2.2.1 Principy daňové soustavy České republiky	3
2.3 Funkce daní	3
2.4 Rozdělení daní	4
2.4.1 Základní pojmy týkající se daní	4
2.5 Přímé daně	5
2.5.1 Daň z příjmů fyzických osob	6
2.5.2 Daň z příjmů právnických osob	9
2.6 Nepřímé daně	10
2.6.1 Daň z přidané hodnoty	11
2.6.2 Spotřební daně	13
2.6.3 Ekologické daně	16
3. Charakteristika majetkových daní	18
3.1 Obecná charakteristika majetkových daní	18
3.1.1 Historie daní	18
3.2 Charakteristika majetkových daní v České republice	18
3.2.1 Daň silniční	19
3.2.2 Daň z nemovitostí	21
3.2.3 Daň dědická, daň darovací a daň z převodu nemovitostí	24
4. Analýza majetkových daní	28
4.1 Analýza silniční daně	29
4.1.1 Obecný úvod k silniční dani s grafem	29
4.1.2 Modelové situace silniční daně	30
4.1.3 Shrnutí daně silniční	33
4.2 Analýza daně z nemovitostí	33
4.2.1 Obecný úvod k dani z nemovitosti s grafem	33
4.2.2 Modelové situace k dani z nemovitostí	34
4.2.3 Shrnutí daně z nemovitostí	40

4.3	Analýza daně dědické, darovací a z převodu nemovitostí	40
4.3.1	Obsahový úvod k dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí	40
4.3.2	Modelové situace k dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí	40
4.3.3	Shrnutí daně dědické, darovací a z převodu nemovitostí	49
4.4	Celkové zhodnocení majetkových daní	50
5.	Závěr	51
	Seznam použité literatury	52
	Seznam zkratk	
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Přílohy	

1. Úvod

Problematika daní se netýká pouze vybrané skupiny obyvatel, ale do jisté míry postihne každého z nás. Z tohoto důvodu je důležité daně poznat jak z teoretického, tak i z praktického hlediska. Znalost této problematiky, schopnost orientovat se v právních předpisech a hlavně schopnost porozumění podstatě jednotlivých daní je důležité z toho důvodu, abychom věděli, proč se daně platí, kolik se platí, kdy se platí, komu se platí, kde mají výnosy z daní uplatnění apod. Daňové znalosti nám mohou dopomoci snížit daňovou povinnost (např. využitím odpočitatelných položek, nezdanitelných částí základu daně či využití patřičných osvobození).

Daně existují již od starověku. Význam některých daní se postupem času znásobil (např. daň ze spotřeby, zdanění mezd apod.) a naopak některé daně ztratili na důležitosti (majetkové daně). Nejsou tedy „moderním výmyslem“ doby, ale z hlediska společnosti nevratnou platbou do státního systému.

Téma bakalářské práce se zaměřuje právě na oblast již zmiňovaných majetkových daní, které se řadí mezi přímé daně. Cílem práce je podat nejen obecné informace o daňové soustavě České republiky, ale i na praktických příkladech objasnit výpočet jednotlivých daní a jejich vývoj v čase.

Bakalářská práce se člení na jednotlivé kapitoly. První kapitola je zaměřena na obecnou charakteristiku daňové soustavy České republiky. Jsou zde popsány principy daňové soustavy, funkce daní, přímé a nepřímé daně. U jednotlivých daní je uveden plátcе daně, předmět daně, základ daně, sazba daně, zdaňovací období a náležitosti ohledně daňového přiznání.

V druhé kapitole jsou z teoretického hlediska charakterizovány majetkové daně. Podrobně jsou popsány potřebné teoretické aspekty, které se týkají majetkových daní nejen z jednotlivých zákonů, ale i z publikací uvedených v seznamu literatury.

Třetí, a tedy poslední, kapitola by měla být „nejatraktivnější“ zejména proto, že je zde „vyličen“ postup výpočtu, srovnání a významnost majetkových daní ve státním rozpočtu. Tato kapitola také zachycuje rozpočty, do kterých jednotlivé daně „putují“ a následně, pokud je znám účel, např. u daně silniční, na jaké účely jsou výnosy z těchto daní použity. Grafy slouží pro snadnější porovnání výnosnosti jednotlivých daní v určitém časovém rozmezí.

2. Daňová soustava České republiky

2.1 Obecná charakteristika daní

Daň je povinná nenávratná platba do veřejného rozpočtu. Povinnost znamená, že je ukládána ze zákona. Veřejným rozpočtem se rozumí nejen státní rozpočet, ale i rozpočty měst, obcí a další. Nenávratnost vyjadřuje, že poplatník nemá nárok na ekvivalenci (protihodnotu). Daněmi jsou i příspěvky na sociální a zdravotní pojištění, cla, místní poplatky apod. [1].

Ekvivalentní platba znamená, že proti této úhradě následuje určitá protihodnota (např. poplatek za vystavení pasu). Neekvivalentní platba je založena na tom, že jedna skupina poplatníků získá z veřejného rozpočtu více než druhá skupina poplatníků (např. bezplatné školství, zajištění bezpečnosti osob a majetku apod.) [5].

„I když neexistuje jednoznačná shoda na definici daní, většina statistik zahrnuje do daňových příjmů všechny povinné platby veřejného sektoru, které nejsou založeny na principu ekvivalence“ (OCHRANA, F.; PAVEL, J.; VÍTEK, L. a kol., 2010, s. 171).

2.1.1 Historie daní

Daňové systémy se vyvíjejí už od starověku. Daně v té době ještě nebyli hlavním zdrojem příjmu panovníka a jednotlivých politických uskupení. Daňové systémy se do dnešní doby vyvíjely postupně po mnoho staletí. Např. význam v minulosti stěžejních majetkových daní (daně z pozemků a usedlostí) se postupně snižoval a tyto daně byly nahrazovány zdaněním spotřeby (selektivní zdanění spotřeby vybraných komodit, jako je líh, pivo, tabák, benzín apod.) a zdaněním příjmů (zdanění mezd, zisku podnikající fyzických a právnických osob). Ve vyspělých zemích daňové příjmy tvoří více než 95 % všech veřejných příjmů. Zbýlých 5 % příjmů jsou tvořeny poplatky, půjčkami, dotacemi a prodeji majetku [2].

2.2 Charakteristika daňové soustavy České republiky

Daňová soustava České republiky (dále jen ČR) je dána postupným historickým vývojem. Po roce 1989 se daňová soustava ČR musela přizpůsobit potřebám tržní ekonomiky.

V nynější době je slabinou českého daňového systému zejména jeho administrativní náročnost.

Od roku 1993 daňová soustava ČR sjednotila pravidla pro výpočet základu daní i používání sazeb jednotlivých typů daní. Sjednání platí pro všechny subjekty, tzn. jak pro fyzické, tak pro právnické osoby. Podmínkou je respektování požadavku rovného postavení zahraničních subjektů [3].

2.2.1 Principy daňové soustavy České republiky

Rokem 1993 se v České republice změnila daňová soustava. Požadavky, které byly při této reformě kladeny na daňový systém lze shrnout takto:

- *pružnost* - dosažení pružnosti daňového systému představuje jeho reakci na hospodářský vývoj, této pružnosti je dosaženo uplatněním kombinace různých daní v daňovém systému - byly uplatněny daně důchodové, spotřební a majetkové;
- *spravedlnost* - uplatnění horizontální a vertikální spravedlnosti, která byla uskutečněna formou progresivních sazeb u osobní důchodové daně a redukcí výjimek ze zdanění;
- *účinnost* - snaha o omezení daňových úniků;
- *všeobecnost* - zahrnuje zdanění všech aktivit bez rozdílu (na rozdíl od situace, kdy před reformou byli od daní osvobozeni členové zemědělských družstev);
- *harmonizace* - daňový systém byl uplatněn v takové podobě, aby ho bylo možno využít pro členství v rámci Evropské unie (např. zde z těchto důvodů byla zavedena daň z přidané hodnoty, kterou uplatňují všechny státy Evropské unie) [5].

2.3 Funkce daní

Funkce daní jsou spjaté s existencí veřejného sektoru. Máme tři funkce, které budou následně vyličený. Veřejný sektor vzniká zejména díky tomu, že selhává trh. Trh selhává především díky externalitám a nedokonalé konkurenci. Veřejný sektor poskytuje sociální služby, zdravotnictví, školství, veřejnou dopravu atd.

„Veřejné finance napomáhají vyrovnat příliš velké rozdíly v příjmech mezi lidmi, snaží se omezovat škodlivou spotřebu některých statků (jako jsou cigarety a alkohol) (KUBÁTOVÁ K., 2005, s. 15).

1.) Funkce alokační

Funkce alokační se zaměřuje na umísťování veřejných financí do jednotlivých odvětví. Je důležité rozložit spotřebu z veřejných financí na veřejné a soukromé statky. Veřejné statky jsou ty, které se nedělí na jednotlivce a je velmi těžké určit jaký podíl jednotlivce spotřeboval. Nikoho nelze ze spotřeby statku vyloučit. Každý má nárok na spotřebu. Jako příklad se může uvést veřejné osvětlení, silnice, národní obrana a další [5].

2.) Funkce redistribuční

Tato funkce zahrnuje přerozdělování důchodu na základě toho, co se považuje za spravedlivé. “Veřejné finance mají za úkol přesunout část důchodů a bohatství směrem od bohatších jedinců k chudším“ (KUBÁTOVÁ K., 2005, s. 16). Musí se dávat pozor na to, aby např. sociální dávky nebyly příliš vysoké, aby lidé měli motivaci chodit do zaměstnání.

3.) Funkce stabilizační

Zahrnuje výdaje ze státního rozpočtu, které mají zajistit dostatečnou zaměstnanost, cenovou stabilitu, nízkou inflaci, žádoucí zahraniční platební bilanci a podporovat malé a střední podnikání [5].

2.4 Rozdělení daní

Daňovou soustavu České republiky můžeme rozdělit do dvou skupin podle dopadu daní, a to na daně přímé a nepřímé.

Daňový řád nahradil zákon o správě daní a poplatků. Daňový řád byl přijat v červenci 2009. Nabývá účinnosti ode dne 1. ledna 2011. Daňový řád upravuje postup správců daní, práva a povinnosti daňových subjektů. Správou daně směřujeme ke správném zjištění a stanovení daní a zabezpečení jejich úhrady [9].

2.4.1 Základní pojmy týkající se daní

- *poplatník* – fyzická nebo právnická osoba, která je povinna platit daň;
- *plátce* – fyzická nebo právnická osoba, která daň vypočítá a odvede správci daně;

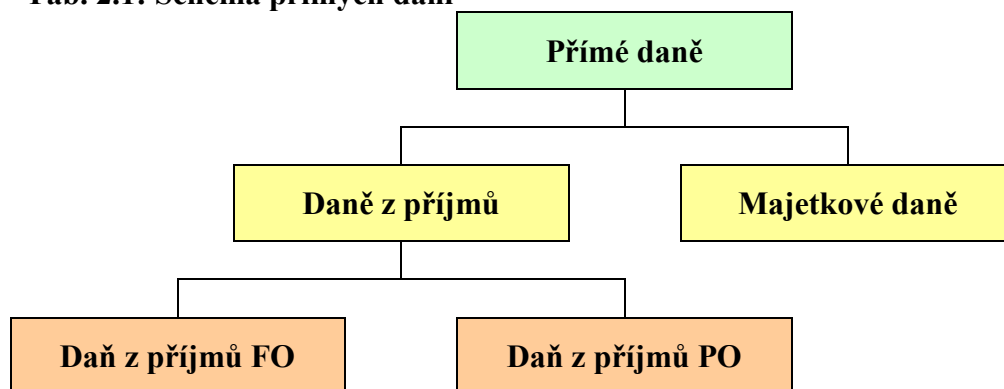
- *správce daně* – obvykle finanční úřad, který kontroluje výpočet a odvod daní, při dovozu zboží, které podléhá zdanění je správcem daně příslušný celní úřad;
- *předmět daně* – u přímých daní je předmětem daně příjem nebo majetek a u nepřímých daní to jsou výrobky a služby;
- *základ daně* – je předmět daně vyjádřený v penězích nebo naturálních jednotkách, z něhož se daň vypočítává;
- *sazba daně* – procento ze základu daně nebo peněžní částka určená příslušným zákonem;
- *sleva na dani* – je částka nebo procentní podíl, o němž se vypočítaná daň snižuje;
- *zdaňovací období* – období, za které je plátcem povinen daň vypočítat a odvést;
- *daňové přiznání* – dokument, ve kterém plátcem daně za zdaňovací období uvede všechny aspekty, které se týkají daně, daňové přiznání se musí do stanoveného termínu odevzdat správci daně [zdroj: cvičení ekonomiky ze střední školy 3. ročníku (2006/2007)].

2.5 Přímé daně

Přímé daně zdaňují důchody a majetek, který je vytvářen fyzickými a právnickými osobami. Poplatník tyto daně platí buď ze svého příjmu nebo ze svého majetku.

Strukturu přímých daní vyjadřuje tabulka 2.1, majetkové daně rozděleny v tabulce 3.1.

Tab. 2.1: Schéma přímých daní

Zdroj: vlastní zpracování

2.5.1 *Daň z příjmů fyzických osob*

Daň z příjmů fyzických osob je upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění a patří mezi přímé daně, jak lze vyčíst z tabulky 2.1.

„Osobním důchodovým daním je přisuzována největší míra komplexnosti, spravedlnosti i ekonomické efektivnosti. Osobní daň může zahrnovat různé požadavky na poskytování sociálních úlev, což u jiných, např. spotřebních daní, které *musí* být pro všechny poplatníky stejné, není možné“ (KUBÁTOVÁ K., 2005, s. 52).

Práva a povinnosti fyzické osoby (dále jen FO) vznikají narozením a zanikají smrtí. Poplatníky daně z příjmů FO jsou FO, které mají na území ČR bydliště nebo se zde obvykle zdržují. FO nemají daňovou povinnost jen z příjmů plynoucích ze zdrojů na území ČR, ale i z příjmů plynoucích ze zdrojů v zahraničí. Obvykle zdržujícími osoby jsou ty, které zde pobývají alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce. Poplatníci, kteří se v ČR zdržují pouze za účelem studia nebo léčení, mají daňovou povinnost pouze z příjmů ze zdrojů v ČR [13].

Plátce je obvykle i poplatník. Výjimku tvoří zaměstnavatel, který odvádí daň ze mzdy zaměstnanců.

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou:

- *příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky* - závislou činností se rozumí příjmy z pracovněprávního a služebního poměru, příjmy za práci členů družstev, společníků a jednatelů s. r. o. a komanditistů, funkčními poplatky jsou platy členů vlády, poslanců, odměny za výkon funkce v orgánech obcí apod.;
- *příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti* - do příjmů z podnikání patří příjmy ze živností, ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, podnikání dle zvláštních předpisů a podíly společníků v. o. s a komplementářů na zisku, příjmy z jiné samostatné činnosti jsou např. příjmy z autorských práv;
- *příjmy z kapitálového majetku* – jsou to úroky z podnikatelských vkladů a na běžných účtech, úroky z poskytnutých úvěrů a půjček, úroky z podnikatelských vkladů na běžných účtech a další;
- *příjmy z pronájmu* - mezi takové příjmy patří příjmy z pronájmu nemovitostí nebo jejich částí, bytů nebo jejich částí, příjmy z pronájmu movitých věcí a atd.;
- *ostatní příjmy* - ostatními příjmy se rozumí zejména příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného pronájmu movitých věcí a příjmy ze zděděných průmyslových a autorských práv [13].

Do předmětu daně nespadají mj. příjmy z priznaného zadostiučinění Evropským soudem pro lidská práva ve výši, kterou je ČR povinna uhradit [13].

Mezi osvobození od daně z příjmů fyzických osob (dále jen DPFO) patří např.:

- příjmy z prodeje rodinného domu a bytu pokud v něm prodávající měl bydliště nejméně po dobu dvou let před prodejem,
- příjmy z prodeje movitých věcí, pokud doba od nabytí přesáhne jeden rok;
- přijaté náhrady škody a pojistná plnění;
- stipendia ze státního rozpočtu, z rozpočtu krajů nebo z prostředků vysokých škol [13].

Základ daně tvoří rozdíl mezi příjmy a výdaji, které jsou prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Od základu daně (dále jen ZD) lze odečíst nezdanitelné části základu daně a odčitatelné položky ze základu daně. Takto upravený daňový základ se zaokrouhluje na 100 Kč dolů [13].

Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok [13].

Sazba DPFO pro rok 2011 je 15 % [13].

Sazby daně činí od roku 2008 15 %. Do roku 2008 se sazby daně počítaly podle tabulek, kde záleželo na velikosti ZD. Podle výše ZD se přiřadila daň [13].

Daňové priznání je povinen podat každý, jehož roční příjmy, které jsou předmětem DPFO, přesáhly 15 000 Kč. Daňové priznání je povinen podat i ten, jehož příjmy nepřesáhly 15 000 Kč, ale vykazuje daňovou ztrátu. Odevzdání priznání je určeno do 31. 3. Pokud FO je ověřována auditorem, tak se může odevzdat daňové priznání do 30. 6. [13].

Uplatňováním nezdanitelných částí ZD je možností, jak snížit daňovou povinnost a nástroj státu k podpoře určitého konání. Nezdanitelnými částmi základu daně jsou:

- *dary na veřejně prospěšné účely* (kultura, školství, věda a vzdělávání) – úhrnná hodnota darů musí přesáhnout 2 % z celkového základu daně (dále jen ZD), minimální částka, která se považuje za nezdanitelnou část ZD je 1 000 Kč, nejvýše lze odečíst 10 % ze ZD, darem je i odběr krve bezpříspěvkového dárce, oceňuje se částkou 2 000 Kč;
- *zaplacené úroky z úvěru stavebního spoření a úroky z hypotečního úvěru;*
- *zaplacené pojistné na soukromé životní pojištění* - maximálně lze odečíst 12 000 Kč, tato částka platí i v případě, že má poplatník uzavřeno více smluv s více pojišťovnami;

- *příspěvky na poplatníka na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem* – za zdaňovací období se snižuje o 6 000 Kč, nejvýše lze odečíst 12 000 Kč;
- *Členské příspěvky člena odborové organizace* – maximálně lze odečíst 3 000 Kč [13].

Do odčitatelných položek řadíme:

- *daňová ztráta* - odečíst ji lze nejdéle v 5 následujících zdaňovacích obdobích po období, za které se daňová ztráta vyměřuje;
- *výdaje na realizaci projektů výzkumu a vývoje* – od ZD může poplatník odečíst 100 % výdajů, které vynaložil v daném zdaňovacím období [13].

Poplatníkům DPFO se vypočítaná daň za dané období může snižovat o následující slevy (uvedeny roční slevy):

- *24 840 Kč na poplatníka* (v roce 2011 se snižuje sleva na poplatníka o 100 Kč měsíčně, což činí 1 200 Kč ročně, sleva na poplatníka za rok 2011 je tedy 23 640 Kč, od roku 2012 bude sleva opět ve výši 24 840 Kč);
- *24 840 Kč na manželku (manžela)* – pokud její příjem za zdaňovací období nepřesáhl 68 000 Kč, do příjmů manželky se nezahrnují podpory, dávky sociální péče, stipendia apod., pokud je manželka držitelkou průkazu ZTP/P (zvláště těžké postižení s potřebou průvodce) zvyšuje se částka 24 840 Kč na dvojnásobek;
- *2 520 Kč pobírá-li poplatník invalidní důchod prvního nebo druhého stupně;*
- *5 040 Kč pobírá-li poplatník invalidní důchod třetího stupně;*
- *16 140 Kč na poplatníka, který je držitelem průkazu ZTP/P;*
- *4 020 Kč na studenta;*
- *11 604 Kč na vyživované dítě* [13].

Společné ustanovení pro poplatníky daně z příjmů

Poplatníkům daně z příjmů se můžou dále uplatnit následující slevy:

- *18 000 Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením;*
- *60 000 Kč za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením;*
- *Polovinu daně u poplatníků daně z příjmů právnických osob zaměstnávajících nejméně 25 zaměstnanců, u nichž podíl zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, činí více než 50 % průměrného ročního přepočteného počtu všech jejich zaměstnanců (tuto slevu od roku 2011 již nelze uplatnit)* [13].

2.5.2 *Dan z příjmů právnických osob*

Daň z příjmů právnických osob je také upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen ZDP), v platném znění. Radíme ji mezi přímé daně.

Právnická osoba (dále jen PO) je taková, která je zapsána v obchodním rejstříku. PO mohou být společnosti, družstva, stupně územní samosprávy apod. Dělí se na podnikatelské PO (obchodní společnosti, družstva, státní podniky a další) a neziskové PO (nebyly založeny za účelem podnikání). Neziskovým PO dani podléhají pouze příjmy z činností, ve kterých dosahují zisku (např. z pronájmu, reklam, členských příspěvků) [13].

Jeden z názorů na tuto daň může být tento: „Existují dokonce názory, že ekonomicky nemá opodstatnění, protože všechny zisky korporací se konec konců stanou osobními důchody FO a podlehnou osobní důchodové dani“ (KUBÁTOVÁ K., 2005, s. 57).

Poplatníky daní z příjmů právnických osob (dále jen DPPO) jsou osoby, které nejsou FO a organizační složky státu dle zvláštního právního předpisu. PO, které mají na území České republiky (dále jen ČR) své sídlo, mají daňovou povinnost z příjmů na území ČR a i z příjmů ze zdrojů v zahraničí (daňoví rezidenti). PO, které nemají na území ČR své sídlo, mají daňovou povinnost z příjmů ze zdrojů na území ČR (daňoví nerezidenti) [13].

Předmětem daně jsou příjmy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem. Do předmětu daně nespádají příjmy získané zděděním nebo darováním, protože podléhají dani dědické a darovací a další [13].

Základ daně tvoří hospodářský výsledek (dále jen HV) před zdaněním, který se upraví o řadu připočitatelných a odpočitatelných položek. ZD se upravuje o *částky zvyšující* (výdaje, které jsou daňově neuznatelné - jsou uvedeny v § 25 ZDP) a *snižující* (příjmy, které jsou uvedeny v § 24 ZDP) [13].

Upravený HV = ZD a pak můžeme ještě odečíst:

a) položky odčitatelné od ZD (uvedeny již v DPFO)

b) položky snižující ZD:

- *dary na veřejně prospěšné účely* – dar musí mít hodnotu alespoň 2 000 Kč. V úhrnu lze odečíst nejvýše 5 % ze ZD sníženého o odčitatelné položky. V případě darů vysokým školám a veřejným výzkumným institucím lze odečíst dalších 5 % [13].

Od daně jsou osvobozeny ČNB a veřejná nezisková ústavní zdravotnická zařízení. Osvobození od DPFO je obsáhlé, proto jsou uvedeny jen nejdůležitější příjmy:

- *členské příspěvky občanských sdružení, politických hnutí apod.*

- *příjmy z provozu malých vodních elektráren do výkonu 1 MW* – osvobození trvá 5 let po uvedení do provozu.
- *výnosy z kostelních sbírek a příjmy za církevní úkony*
- *příjmy z úroků z přeplatků zaviněných správcem daně* [13].

Zdaňovacím obdobím je nejčastěji kalendářní rok nebo hospodářský rok [13].

Sazba daně činí 19 %. Daň ve výši 5 % se vztahuje na investiční fond, podílový fond a penzijní fond. Tato sazba se vztahuje na ZD snížený o odčitatelné položky. ZD se zaokrouhluje na celé tisícikoruny dolů [9]. Vývoj sazeb od roku 2007 do roku 2011 je zachycen v tabulce 2.2

Tab. 2.2: Vývoj sazeb daně z příjmů právnických osob

rok	2007	2008	2009	2010	2011
sazba daně	24 %	21 %	20 %	19 %	19 %

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů zákona o dani z příjmů ve znění pozdějších předpisů

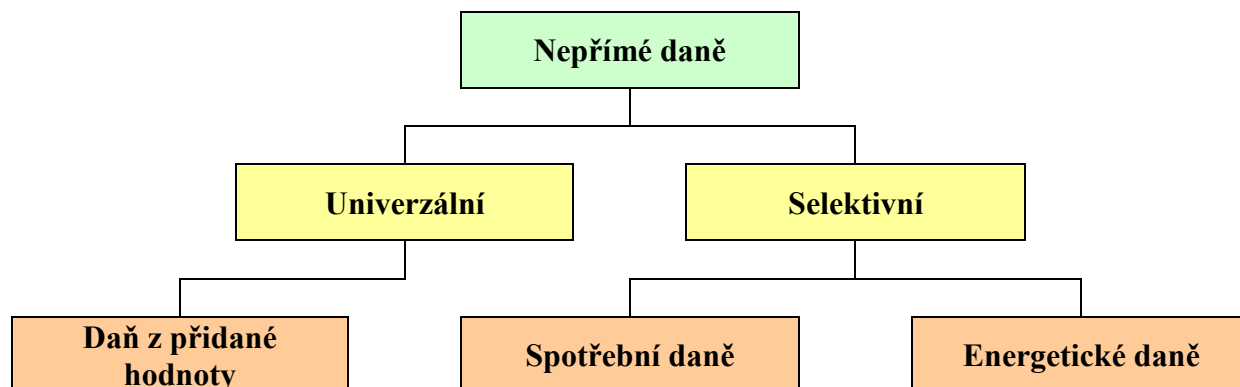
Daňové přiznání se podává i v případě, kdy je vykázán základ daně ve výši nula nebo je vykázána daňová ztráta [13].

2.6 Nepřímé daně

Jsou to daně, které spotřebitel platí při nákupu zboží nebo služby. Daň je zahrnuta v ceně kupovaného statku a zvyšuje cenu zboží nebo služby. Poplatníkem daně je tedy konečný spotřebitel. Pro poplatníka jsou tedy nepřímé daně menší psychologickou zátěží. U těchto daní je menší pravděpodobnost daňových úniků [5].

Strukturu nepřímých daní vyjadřuje následující tabulka 2.3.

Tab. 2.3: Schéma nepřímých daní

Zdroj: vlastní zpracování

2.6.1 Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty patří mezi univerzální daně. Tato daň byla uplatněna poprvé ve Francii v roce 1954. Přidaná hodnota představuje rozdíl mezi součtem cen prodaných výrobků a služeb a součtem cen nakoupeného zboží a služeb, vcházejících do výrobku. Z obsahového hlediska tvoří přidanou hodnotu: zisk, vyplacené mzdy, renty, úroky, náklady na balení, na přepravu, pojistné, spotřební daně a další položky. Je nejvýnosnější daní státního rozpočtu [5].

Předmětem daně je dodání zboží, převod nemovitostí nebo poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti, s místem plnění v tuzemsku. Předmětem daně je také pořízení zboží z jiného členského státu EU za úplatu, uskutečněné v tuzemsku osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti nebo PO, která nebyla založena nebo zřízena za účelem podnikání, a pořízení nového dopravního prostředku z jiného členského státu za úplatu nepovinnou k dani. Předmětem daně však není pořízení zboží z jiného členského státu, s výjimkou pořízení nového dopravního prostředku nebo zboží, které je předmětem spotřební daně [7].

Pro účely tohoto zákona se rozumí úplatou částka v penězích nebo v platebních prostředcích nahrazujících peníze nebo hodnota poskytnutého nepeněžního plnění. Osoba povinná k dani je fyzická nebo právnická osoba, která samostatně uskutečňuje ekonomické činnosti. Osobou povinnou k dani je i právnická osoba, která nebyla založena nebo zřízena za účelem podnikání, pokud uskutečňuje ekonomické činnosti [7].

Základem daně je vše, co jako úplatu obdržel nebo má obdržet plátců za uskutečněné zdanitelné plnění od osoby, pro kterou je zdanitelné plnění uskutečněno. Základ daně také zahrnuje jiné daně, cla, dávky, poplatky, dotace k ceně atd. [7].

Osoba povinná k dani, která má sídlo nebo místo podnikání v tuzemsku, je osvobozená od uplatňování daně, pokud její obrat nepřesáhne částku 1 000 000 Kč za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců. Obratem se rozumí souhrn úplat bez daně [7].

Plátcem se povinně stává osoba, která přesáhne částku 1 000 000 Kč. Plátcem se stává 1. dne třetího měsíce následující po měsíci, v němž překročil limit. Zaregistrovat se musí do 15 dnů po skončení kalendářního měsíce, ve kterém překročila stanovený limit.

Pokud obrat plátce za předcházející kalendářní rok dosáhl 10 000 000 Kč, je zdaňovacím obdobím kalendářní měsíc. Pokud plátce nepřesáhl částku 2 000 000 Kč je zdaňovacím obdobím kalendářní čtvrtletí. Pokud plátce dosáhl částky 2 000 000 Kč a nedosáhl částky 10 000 000 Kč je oprávněn si zvolit zdaňovací období [7].

Plátce je povinen do 25 dnů po skončení zdaňovacího období podat daňové přiznání na tiskopisu předepsaném ministerstvem financí, a to i v případě, že mu nevznikla daňová povinnost [7].

Základní sazba daně je ve výši 20 %, snížená sazba je ve výši 10 % [7].

Daňovými doklady jsou zejména běžný daňový doklad, souhrnný daňový doklad, splátkový kalendář, platební kalendář, daňový dobropis, daňový vrubopis. Tyto doklady se používají při dodání zboží, převodu nemovitosti, nebo poskytnutí služby [7].

Od roku 2011 snížené sazbě podléhá zboží, které je uvedeno v příloze č. 1 (např. potraviny, dětské pleny, knihy a palivové dřevo). Do snížené sazby dále spadají služby uvedené v příloze č. 2 (např. ubytovací služby, zdravotní péče a kulturní činnost). Přílohy č. 1 a 2 jsou uvedeny v zákoně o dani z přidané hodnoty (dále jen ZDPH). U dovozu uměleckých děl, sběratelský předmětů a starožitností se nadále uplatňuje snížená sazba daně [7].

ZDPH je k 1. lednu 2011 novelizován zákony č. 120/2010 Sb., č. 199/2010 Sb. a zákonem č. 47/2011 Sb., který má odloženou účinnost k 1. 4. 2011. Novela je poměrně rozsáhlá. Je v ní snaha o harmonizaci s EU. U některých služeb se mění místo plnění, dochází ke změně pravidel pro uplatnění daně u dlouhodobého majetku vytvořeného vlastní činností, v § 72 – 79 je upraven nárok na uplatnění odpočtu daně, v roce 2011 je přiznání k dani z přidané hodnoty na novém formuláři apod. [7].

2.6.2 Spotřební daň

Spotřebními daněmi jsou daň z minerálních olejů, daň z lihu, daň z piva, daň z vína a meziproductů a daň z tabákových výrobků.

Spotřební daň jsou pro rozpočty mnohých států nepostradatelným zdrojem financí. Spotřební daň se uvalují i za účelem znevýhodnění spotřeby zdravotně škodlivého zboží (alkohol, cigarety) [23].

Správu daní vykonávají celní úřady a celní ředitelství (od roku 2011 se uvádí místo celních úřadů a celních ředitelství jen celní orgány) [11].

Povinnost daň přiznat a zaplatit vzniká okamžikem uvedení jednotlivých výrobků do volného daňového oběhu, dnem vlastní spotřeby výrobků a další [11].

Daň z minerálních olejů

Plátcí daně jsou PO nebo FO, kterým vznikne povinnost přiznat daň a zaplatit. Vznik povinnosti daň přiznat a zaplatit vzniká zpravidla dnem použití či prodeje minerálních olejů [11].

Předmětem daně jsou motorové benziny, střední oleje a těžké plynové oleje, těžké topné oleje, odpadní oleje a další. Na prokázání zdanění musí být uveden také kód nomenklatury minerálního oleje, kterého se doklad týká [11].

Základem daně je množství minerálních olejů vyjádřené v 1 000 litrech při teplotě 15 °C. U těžkých topných olejů je základ daně množství vyjádřené v tunách čisté hmotnosti [11].

Od daně z minerálních olejů jsou osvobozeny ostatní benziny, pokud jsou používány za účelem výroby výrobků, které nejsou předmětem daně. Dále jsou osvobozeny odpadní oleje pod kódem nomenklatury 2710 91 až 2710 99 a další [11].

Sazby daně z minerálních olejů jsou stanoveny takto:

- motorové benziny, ostatní benziny a letecké pohonné hmoty benzinového typu mají sazbu daně 12 840 Kč/1000 l,
- sazba daně pro střední oleje a těžké plynové oleje je 10 950 Kč/1000 l.

Zbývající část sazeb je uvedena v § 48 zákona o spotřebních daních [11].

Zdaňovacím obdobím s výjimkou dovážených vybraných výrobků je kalendářní měsíc [11].

Daňové přiznání se podává do 25 dnů po skončení zdaňovacího období, ve kterém tato povinnost vznikla, a daň je splatná jednou částkou za měsíc, a to ve lhůtě 40 dnů po skončení tohoto zdaňovacího období [11].

Válečný konflikt v Libyi a stále větší poptávka po ropě vyústila ve zdražování ropy.

Libye patřila mezi největší vývozce ropy. Ropa z Libye je i velmi kvalitní. V současné době (březen 2011) je vývoz omezen. Ropa se musí dovážet z jiných zemí, a proto se zvýšili logistické náklady, které vznikají při přepravě [16].

Daň z lihu

Plátcem daně jsou FO nebo PO, kterým vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit [11].

Předmětem daně je líh (etanol) včetně neodděleného lihu vzniklého kvašením [11].

Základem daně pro účely tohoto zákona je množství lihu vyjádřené v hektolitrech etanolu při teplotě 20 °C zaokrouhlené na dvě desetinná místa [11].

Osvobozen od daně je líh určený k použití jako materiál vstupující v rámci podnikatelské činnosti do výrobků při výrobě potravin a líh pro výrobu a přípravu léčiv. Osvobozeny jsou také čokoládové výrobky, pokud obsah lihu v nich nepřesahuje 8,5 litru ve 100 kg výrobku nebo 5 litrů etanolu ve 100 kg u ostatních výrobků a další [11].

Sazby daně jsou uvedeny takto:

- líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2208 s výjimkou destilátů z pěstitelského pálení má sazbu daně 28 500 Kč/hl etanolu,
- líh obsažený v destilátech ovocných z pěstitelského pálení mají sazbu daně 14 300 Kč/hl etanolu [11].

Další sazby uvedeny v § 70 o spotřebních daních.

Zdaňovacím obdobím s výjimkou dovážených vybraných výrobků je kalendářní měsíc [11].

Daň je splatná jednou částkou za měsíc, a to ve lhůtě 55 dnů po skončení zdaňovacího období, ve kterém vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit. Provozovatel pěstitelské pálenice podává daňové přiznání do 25. dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém tato povinnost vznikla [11].

Daň z piva

Plátcem daně jsou FO nebo PO, kterým vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit. Plátcem daně není FO, která si vyrábí pivo pro vlastní spotřebu v množství nepřesahujícím 200 l a nedojde k prodeji. [11].

Předmětem daně je výrobek obsahující více než 0,5 % objemových alkoholu. Koncentrace piva se vyjadřuje v procentech jako obsah extraktu původní mladiny před zakvašením. [11].

Základem daně je množství piva vyjádřené v hektolitrech [11].

Osvobozeno od daně je pivo pro výrobu octa, pro výrobu a přípravu léčiv, pro výrobu přísad při výrobě potravin a nápojů, jejichž obsah alkoholu nepřesahuje 1,2 % objemových alkoholu atd. [11].

Základní sazba daně z piva je 32 Kč. Snížené sazby jsou pro malé nezávislé pivovary, které nevyrobí více než 200 000 hl piva a nejsou hospodářsky ani právně závislé na jiném pivovaru. Jsou uvedeny v § 85 zákona o spotřebních daních. Sazba daně je v Kč/hl za každé celé procento extraktu původní mladiny [11].

Zdaňovacím obdobím s výjimkou dovážených vybraných výrobků je kalendářní měsíc.

Daňové přiznání se podává do 25. dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém tato povinnost vznikla [11].

Daň z vína

Plátcem daně jsou FO nebo PO, kterým vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit. Plátcem daně není FO, která vyrábí výhradně tiché víno a celkové množství vyrobeného vína nepřesáhne 2 000 litrů [11].

Předmětem daně jsou vína, fermentované nápoje a meziprodukt, které obsahují více než 1,2 % objemových alkoholu, nejvýše však 22 % objemového alkoholu [11].

Základem daně je množství vína a meziproduktů vyjádřené v hektolitrech [11].

Od daně je osvobozeno víno a meziprodukty určené pro výrobu octa, pro výrobu a přípravu léčiv, pro výrobu přísad při výrobě potravin a nápojů, jejichž obsah alkoholu nepřesahuje 1,2 % objemových alkoholu a atd.

Sazba daně pro šumivá vína a meziprodukty je 2 340 Kč/hl [11].

Zdaňovacím obdobím s výjimkou dovážených vybraných výrobků je kalendářní měsíc [11].

Daňové přiznání se podává do 25. dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém tato povinnost vznikla, daň je splatná jednou částkou za měsíc ve lhůtě 40 dnů po skončení tohoto zdaňovacího období [11].

Daň z tabákových výrobků

Plátcem daně jsou FO nebo PO, kterým vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit [11].

Předmětem daně jsou cigarety, doutníky, cigarillos a tabák ke kouření [11].

Základem daně pro procentní část daně u cigaret je cena pro konečného spotřebitele. Cena pro konečného spotřebitele je uvedená na tabákové nálepce a je stanovena na základě zvláštního právního předpisu. Základem daně pro pevnou část daně u cigaret je množství vyjádřené v kusech [11].

Od daně jsou osvobozeny tabákové výrobky určené k použití pro nezbytné výrobní zkoušky nebo jako vzorky odebrané celním úřadem [11].

U cigaret jsou sazby daně stanoveny procentní částí, která má výši 28 % a pevnou částí. Pevná část je stanovena na 1,03 Kč/ks, minimální výše je však 1,92 Kč/ks. U doutníků a cigarillos je jen pevná část, která má výši 1,15 Kč/ks. Tabák ke kouření a ostatní tabák má pevnou část stanovenou na 1 280 Kč/kg [11].

Konečný spotřebitel nesmí nakupovat cigarety za cenu nižší, než je cena pro konečného spotřebitele uvedená na tabákové nálepce. Prodejce nesmí prodávat cigarety konečnému spotřebiteli za cenu vyšší, než je cena pro konečného spotřebitele uvedená na tabákové nálepce [11].

Zdaňovacím obdobím s výjimkou dovážených vybraných výrobků je kalendářní měsíc [11].

Objednávka tabákových nálepek plní funkci daňového přiznání. Daň je zaplacená použitím tabákové nálepky. Tabákové nálepky se umísťují na jednotkové balení [11].

2.6.3 Ekologické daně

Energetické či ekologické daně jsou upraveny v zákoně č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, v platném znění. Tento zákon vstoupil v platnost v roce 2008. Energetickými daněmi jsou daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z pevných paliv a daň z elektřiny.

Zavedením ekologické daně se zvýšila cena energetických surovin. Tím by se měla omezit spotřeba a zabezpečit šetrnější využívání těchto zdrojů.

Správu energetických daní vykonávají celní orgány. Povinnost daň přiznat a zaplatit vzniká dnem dodání nebo spotřeby. Dodavatel nesmí na daňovém území dodat plyn, elektřinu nebo pevná paliva osvobozené od daně fyzické osobě nebo právnické osobě, která není držitelem povolení k nabytí plynu osvobozeného od daně. Daňový doklad vystavuje dodavatel spotřebiteli při dodání. Daňový doklad je dodavatel povinen vystavit do 15 dnů. Zdaňovacím obdobím je kalendářní měsíc. Daňové přiznání se platí do 25. dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém tato povinnost vznikla [8].

Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů

Plátce daně je dodavatel, který na daňovém území dodal plyn konečnému spotřebiteli, provozovatel distribuční soustavy. Zbývající část osob, které mohou být plátcem daně jsou

uvedeny v § 3 zákona o stabilizaci veřejných rozpočtů [8].

Předmět daně je plyn určený k použití, nabízený k prodeji nebo používaný pro pohon motorů nebo pro jiné účely [8].

Základem daně je množství plynu v MWh spalného tepla [8].

Osvobození od daně se vztahuje na plyn určený k použití, nabízený k prodeji nebo použitý pro výrobu tepla v domácnostech a v domovních kotelnách uvedený pod kódy nomenklatury 2711 11 a 2711 21, k výrobě elektřiny a další [8].

Sazba daně pro plyn je 264, 80 Kč/MWh spalného tepla pro plyn uvedený pod kódy nomenklatury 2711 29 a 2705. V období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2011 činí sazba daně 0 Kč/MWh spalného tepla pro plyn uvedený pod kódy nomenklatury 2711 11 a 2711 21 [8].

Daň z pevných paliv

Plátcem daně je dodavatel, který na daňovém území dodal pevná paliva konečnému spotřebiteli [8].

Předmětem daně jsou černé uhlí, brikety, podobná pevná paliva vyrobená z černého uhlí, hnědé uhlí, hnědouhelné brikety, koks a polokoks [8].

Základem daně je množství pevných paliv vyjádřené v GJ spáleného tepla v původním vzorku [8].

Od daně jsou osvobozena pevná paliva určená k použití, nabízená k prodeji nebo použitá k výrobě elektřiny, pro kombinovanou výrobu elektřiny a tepla, pokud je teplo z kombinované výroby elektřiny a tepla dodáváno domácnostem atd. [8].

Sazba daně činí 8,50 Kč/GJ spalného tepla v původním vzorku. Spalné teplo v původním vzorku se prokazuje výsledky měření akreditované laboratoře. Pokud nelze takto prokázat, stanoví se spalné teplo ve výši 33 GJ na tunu pevných paliv [8].

Daň z elektřiny

Plátcem daně je dodavatel, který dodal elektřinu konečnému spotřebiteli [8].

Předmětem daně je elektřina uvedená pod kódem nomenklatury 2716.

Základem daně je množství elektřiny v MWh [8].

Osvobození od daně se vztahuje na elektřinu, která je ekologicky šetrná, vyrobená v dopravních prostředcích, pokud je tam spotřebována a další [8].

Sazba daně činí 28,30 Kč/MWh [8].

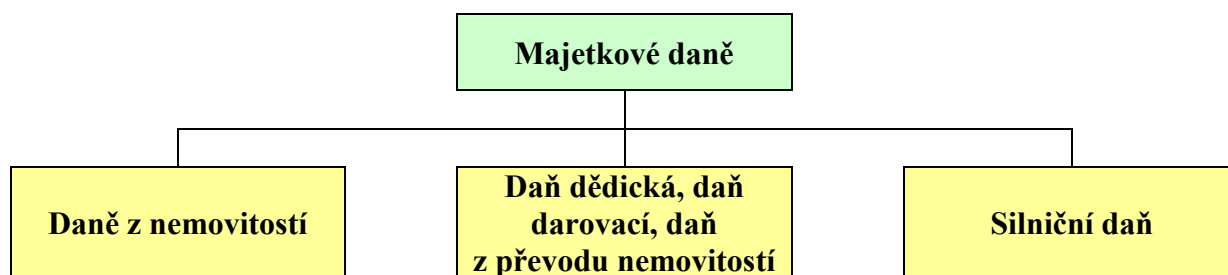
3. Charakteristika majetkových daní

3.1 Obecná charakteristika majetkových daní

Majetkové daně patří mezi historicky nejstarší daně. Dříve měly velký význam, ale už od 20. století jejich význam klesá. Dani podléhá majetek a bohatství. Z hlediska výnosu nejsou tak významné, jako nepřímé daně, ale jejich význam je stále důležitý [3].

Jednotlivé majetkové daně zachycuje tabulka 3.1. Výnosy majetkových daní jsou většinou využívány v rozpočtech obcí.

Tab. 3.1: Schéma majetkových daní

Zdroj: vlastní zpracování

3.1.1 Historie daní

Daň z půdy, domů a majetku vybírala většina států v historii, ať už v jejich čele stál panovník nebo demokraticky zvolená vláda. Pokud stát potřeboval zvýšit příjem do „státního rozpočtu“, zpravidla se zvyšovaly majetkové daně. Lidé, kteří daně nebyli schopni platit, přicházeli o svůj majetek a stávali se otroky, později nevolníky a poddanými [17].

3.2 Charakteristika majetkových daní v České republice

Majetkové daně v ČR jsou tradiční součástí naší daňové soustavy. Přestože nejsou příliš výnosné a zaujímají v rozpočtu několik procent, stále se využívají proto, že jejich výnos je dlouhodobě stabilní [3].

Do roku 1993 se daň z nemovitosti dělila na daň z půdy a na domovní daň. Zemědělská půda se zdaňovala v lepších produkčních pásmech, ostatní půda („horší“) se vůbec nezdanila. Ostatní pozemky (zahrady do 800 m², lesy a vodní plochy) nepodléhaly zdanění vůbec.

V rámci domovní daně se zdaňovaly jen některé druhy staveb určené k bydlení. Od roku 1993 se daň z nemovitostí dělí na daň z pozemků a na daň ze staveb [3].

Do roku 2008 byl osobám v I. skupině osvobozen majetek a peněžní prostředky do 1 000 000 Kč a osobám v II. skupině byl majetek a peněžní prostředky osvobozeny do 60 000 Kč [3].

Od roku 2011 se zrušil § 22 zákona o dani dědické, darovací a z převodu nemovitostí, který upravoval lhůty pro vyměření daně [15].

Vláda plánuje od roku 2012 zásadní reformu daňového systému. Mimo jiné by předmět dědické či darovací daně mohl být zdaněn daní z příjmů, což by znamenalo vyšší zdanění. Nejdále v tomto směru šla Slovenská republika, která zrušila dědickou daň, darovací daň i daň z převodu nemovitostí. Majetkové daně představují totiž druhé zdanění, neboť majetek byl pořízen ze zdaněného příjmu [18].

3.2.1 Daň silniční

Poplatníkem daně je FO nebo PO, která je provozovatelem vozidla registrovaného v ČR v registru vozidel a je zapsána technickém průkazu, nebo která užívá vozidlo, v jehož technickém průkazu je zapsána jako provozovatel osoba, která zemřela, zanikla nebo byla zrušena. Poplatníkem daně může dále být zaměstnavatel, pokud vyplácí cestovní náhrady svému zaměstnanci za použití osobního automobilu nebo jeho přípojného vozidla a další. Pokud je u vozidla více poplatníků, platí daň společně a nerozdílně [6].

Předmětem silniční daně jsou silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla registrovaná a provozovaná v ČR a používána k podnikání nebo k jiné samostatné výdělečné činnosti. Pokud mají vozidla největší povolenou hmotnost nad 3,5 tuny, jsou určena výlučně k přepravě nákladu a jsou registrována v ČR, spadají do předmětu daně. V tomto případě nemusí být používána k podnikání. Předmětem daně nejsou speciální pásové automobily, zemědělské i lesnické traktory, jejich přípojná vozidla a další vozidla podle předpisu. Dále předmětem daně nejsou vozidla, kterým byla přidělena zvláštní registrační značka [6].

U subjektů nezaložených za účelem podnikání zahrnujeme do předmětu silniční daně jakékoliv vozidlo s SPZ, které bylo použito v souvislosti s vedlejší činností [14].

Základem daně je zdvihový objem motoru v cm^3 u osobních automobilů s výjimkou osobních automobilů na elektrický pohon, součet největších povolených hmotností na nápravy v tunách a počet náprav u návěsů a největší povolená hmotnost v tunách a počet náprav u ostatních vozidel [6].

Vzhledem k tomu, že osvobození od daně silniční je rozsáhlé, vybírám jen tyto příklady:

- vozidla zpravidla s méně než čtyřmi koly zapsaná v technickém průkazu vozidla jako kategorie L a jejich přípojná vozidla;
- vozidla provozovaná ozbrojenými silami, vozidla civilní obrany, vozidla obecní policie, zdravotnická vozidla apod. (vozidla musí být vybavena zvukovým výstražným zařízením a zvláštním výstražným světlem modré barvy);
- vozidla pro dopravu osob nebo vozidla pro dopravu nákladů s největší povolenou hmotností méně než 12 tun, která mají elektrický pohon, hybridní pohon kombinující spalovací motor a elektromotor, používají jako palivo zkapalněný ropný plyn označovaný jako LPG [6].

Jednotlivé sazby daně jsou uvedeny v § 6 zákona o dani silniční. Roční sazba daně se zjišťuje pro každé jednotlivé vozidlo podle údajů uvedených v technických dokladech vozidla. Pokud zaměstnavatel vyplácí cestovní náhrady svému zaměstnanci za použití osobního automobilu, tak lze použít sazbu 25 Kč za den, pokud je to pro poplatníka výhodnější. Sazba daně se u vozidel snižuje o 48 % po dobu následujících 36 měsíců od data jejich první registrace a o 40 % po dobu následujících dalších 36 kalendářních měsíců a 25 % po dobu následujících dalších 36 kalendářních měsíců. Snižít sazbu daně lze jen do 108 kalendářních měsíců od první registrace vozidla. U vozidel registrovaných poprvé v ČR nebo v zahraničí do 31. 12. 1989 se sazba zvyšuje o 25 %. Bez ohledu na datum první registrace se sazba snižuje o 100 % u nákladních vozidel, nákladních přívěsů s největší povolenou hmotností nad 3,5 tuny a méně než 12 tun a o 48 % u těchto vozidel nad 12 tun. Snížení sazeb je jen v případě, pokud nejsou tato vozidla používána k podnikání [6].

Poplatník platí zálohy na daň, které jsou splatné do 15. dubna, 15. července, 15. října a 15. prosince. Zálohy na daň se vypočtou ve výši 1/12 příslušné roční sazby daně za každý kalendářní měsíc. Správce daně může v odůvodněných případech stanovit zálohy na daň jinak [6].

U vozidla používaného výlučně k přepravě v počátečním nebo konečném úseku kombinované dopravy činí sleva na dani 100 %. Kombinovaná doprava je taková, při které se použije železniční nebo vnitrozemská vodní doprava, pokud úsek po železnici nebo vnitrozemské vodní cestě přesahuje vzdálenost 100 km vzdušnou čarou [6].

Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok [6].

Daňové přiznání podává poplatník, jemuž vzniká daňová povinnost, nejpozději do 31. 1. kalendářního roku následujícího po uplynutí zdaňovacího období. Poplatník je povinen daň sám vypočítat a zaplatit správci daně ve lhůtě pro podání přiznání [6].

3.2.2 *Daň z nemovitostí*

Daň z nemovitostí se týká těch, kteří vlastní nemovitost na území ČR. Daňové přiznání, pokud se např. cena nebo výměra nemovitosti nezměnila, stačí podat jednou. Pak nám jen správce daně podle aktuálních koeficientů a sazeb vyměří daň [21].

Výnos daně z nemovitostí náleží dané obci či městu, kde se nemovitost nachází. Daň z nemovitostí se skládá z daně z pozemku a z daně ze staveb.

Daň z pozemků

Poplatníkem je nejčastěji vlastník pozemku. Poplatníkem daně u pronajatých pozemků je nájemce, pokud jde o pozemky evidované v katastru nemovitostí zjednodušeným způsobem, spravované Pozemkovým fondem ČR nebo Správou státních hmotných rezerv a převedené na základě rozhodnutí o privatizaci na ministerstvo financí. V případě, že vlastník pozemků není znám, tak poplatníkem daně je uživatel. V případě, že má povinnost platit daň více poplatníků, platí se společně a nerozdílně [10].

Do předmětu daně z pozemků spadají pozemky na území ČR vedené v katastru nemovitostí. Předmětem daně z pozemků nejsou pozemky určené pro obranu státu, vodní plochy s výjimkou rybníků sloužících k intenzivnímu a průmyslovému chovu ryb, pozemky zastavěné stavbami a lesní pozemky, na nichž se nacházejí lesy ochranné a lesy zvláštního určení [10].

Základem daně u pozemků orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů a trvalých travních porostů je cena půdy. Tu zjistíme násobením skutečné výměry pozemků v m² průměrnou cenou půdy stanovenou ve vyhlášce. U hospodářských lesů a rybníků s intenzivním a průmyslovým chovem ryb cenu pozemku zjistíme podle platných cenových předpisů k 1. 1. zdaňovacího období (dále jen ZO) nebo součinem skutečné výměry pozemku v m² a částky 3,80 Kč. Základ daně (dále jen ZD) u ostatních pozemků je skutečná výměra pozemku v m² zjištěná k 1. 1. ZO [10].

Do osvobození od této daně spadají například:

- Pozemky ve vlastnictví státu, obce nebo kraje, pozemky užívané diplomatickými zástupci pověřenými v ČR, spravované Pozemkovým fondem ČR;
- pozemky tvořící jeden funkční celek se stavbou sloužící školám, muzeím, knihovnám, zdravotnickým zařízením, náboženským společnostem uznaných státem apod.;
- pozemky, na nichž jsou hřbitovy, veřejně přístupné parky, sportoviště a provozována veřejná doprava.

Sazby daně u pozemků jsou:

- 0,75 % u orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů, 0,25 % u trvalých travních porostů, hospodářských lesů a rybníků s intenzivním a průmyslovým chovem ryb;
- 0,20 Kč u zastavěných ploch a nádvoří, 2,00 Kč u stavebních pozemků (nezastavěný pozemek, který je určený k zastavění stavbou a nespadá do předmětu daně ze staveb), a 0,20 Kč u ostatních ploch, pokud jsem předmětem daně [10].

Základní sazba daně u stavebních pozemků se násobí následujícími koeficienty:

- 1,0 v obcích do 1 000 obyvatel,
- 1,4 v obcích nad 1 000 obyvatel do 6 000 obyvatel,
- 1,6 v obcích nad 6 000 obyvatel do 10 000 obyvatel,
- 2,0 v obcích nad 10 000 obyvatel do 25 000 obyvatel,
- 2,5 v obcích nad 25 000 obyvatel do 50 000 obyvatel,
- 3,5 v obcích nad 50 000 obyvatel a ve Františkových Lázních, Luhačovicích, Mariánských Lázních a Poděbradech,
- 4,5 v Praze.

Obec může pro jednotlivé části obce snížit nebo zvýšit koeficienty [10].

Daně ze staveb

Poplatníkem daně je vlastník stavby, bytu nebo samostatného nebytového prostoru. Pokud má více subjektů vlastnické právo, tak jsou tyto subjekty povinny platit daň společně a nerozdílně [10].

Předmětem daně ze staveb jsou zejména byty a nebytové prostory včetně podílu na společných částech stavby, které jsou evidovány v katastru nemovitostí. Dále do předmětu daně spadají stavby, pro které byl vydán kolaudační souhlas, stavby způsobilé k užívání na základě oznámení stavebnímu úřadu a stavby, pro které bylo vydáno kolaudační rozhodnutí. Předmětem daně nejsou např. stavby přehrad, stavby jimiž se upravuje vodní tok a stavby sloužící veřejné dopravě [10].

Základem daně ze stavby je výměra půdorysu nadzemní části stavby v m² podle stavu k 1. 1. ZO. Základem daně z bytu nebo ze samostatného nebytového prostoru je výměra podlahové plochy ke stavu k 1. 1. ZO vynásobená koeficientem 1,20 [10].

Od daně jsou mimo jiné osvobozeny:

- Stavby ve vlastnictví státu, obce, kraje, užívané diplomatickými zástupci pověřenými v ČR,
- Stavby sloužící školám, muzeím, knihovnám, zdravotnickým zařízením, náboženským společnostem uznaných státem apod.,
- Stavby k zajištění hromadné osobní přepravy, stavby veřejných výzkumných institucí [13].

Sazby daně u staveb činí:

- U obytných domů 2 Kč za 1 m²,
- u staveb pro individuální rekreaci a rodinných domů 6 Kč za 1 m² a u staveb, které plní doplňkovou funkci k těmto stavbám 2 Kč za 1 m²,
- u garáží postavených odděleně od obytných domů 8 Kč za 1 m²,
- sloužících pro zemědělskou prvovýrobu, pro lesní a vodní hospodářství 2 Kč za 1 m²,
- sloužících pro průmysl, stavebnictví, dopravu, energetiku a ostatní zemědělskou výrobu 10 Kč za 1 m², sloužících pro ostatní podnikatelskou činnost 10 Kč za 1 m²,
- u ostatních staveb 6 Kč za 1 m², u bytů a u ostatních samostatných nebytových prostorů 1 Kč za 1 m² [10].

Základní sazby daně za m² zastavěné plochy se zvyšují o 0,75 Kč za každé nadzemní podlaží kromě bytů a ostatních samostatných nebytových prostorů. Základní sazba daně se násobí koeficientem přiřazeným k jednotlivým obcím podle počtu obyvatel. Obec může pro jednotlivé části obce snížit nebo zvýšit koeficienty. Kromě obytných domů, bytů, nebytových prostorů a u ostatních staveb se v celé obci násobí koeficientem 1,5, který si může obec stanovit vyhláškou [10].

Následující text obsahuje společná ustanovení pro daň z nemovitostí.

Obec může obecně závaznou vyhláškou pro všechny nemovitosti na území celé obce stanovit jeden místní koeficient ve výši 2, 3, 4 nebo 5. Tím se násobí daňová povinnost poplatníka za jednotlivé druhy pozemků [10].

Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok [10].

Daňové přiznání je poplatník povinen podat příslušnému správci daně do 31. 1. ZO. Činili u jednoho poplatníka daně daňová povinnost méně než 30 Kč, daňové přiznání se podává, ale daň se neplatí. Daňové přiznání se nepodává, pokud bylo podáno v některém z předchozích ZO a nedošlo ke změně okolností důležitých pro vyměření daně [10].

3.2.3 Daň dědická, daň darovací a daň z převodu nemovitostí

„Od roku 1993 je převod nebo přechod majetku mezi FO nebo PO zdaňován daní dědickou, daní darovací nebo daní z převodu nemovitostí. Tyto transferové majetkové daně nahradily notářské poplatky vybírané do konce roku 1992 státními notářstvími“ (PELC V., 2009, str. VI.). Řadí se mezi přímé daně a je často označována jako „trojdaň“.

Daň dědická

Poplatníkem daně dědické je dědic, který získal dědictví nebo jeho část ze závěti, ze zákona nebo z obou těchto právních důvodů [12].

Předmětem daně je nabytí majetku děděním. Majetkem se rozumí věci nemovité, byty a nebytové prostory, věci movité, cenné papíry, peněžní prostředky, pohledávky, majetková práva a jiné majetkové hodnoty [12].

Základem daně dědické je cena majetku snižená o prokázané dluhy zůstavitele, o náklady spojené s pohřbem, o výdaje na notáře a o cenu osvobozeného majetku od daně dědické [12].

Daň darovací

Poplatníkem daně darovací je nabyvatel (PO nebo FO). Při darování do ciziny, poplatníkem je vždy dárce. Pokud není dárce poplatníkem, je ručitelem [12].

Předmětem daně darovací je bezúplatné nabytí majetku na základě právního úkonu. Majetkem pro účely daně darovací jsou nemovitosti a movitý majetek nebo jiný majetkový prospěch. Předmětem daně je majetek darovaný PO se sídlem v ČR nebo FO, která je občanem ČR. Předmětem daně darovací nejsou například důchody vyplácené na základě smlouvy o důchodu nebo dotace, příspěvky a podpory ze státního rozpočtu [12].

Základem daně je cena majetku, která je snižená o prokazatelné dluhy, o cla a daň placená při dovozu z ciziny a o cenu majetku osvobozeného podle zákona [12].

Daň z převodu nemovitostí

Poplatníkem může být:

- převodce (nabyvatel je v tomto případě ručitelem)
- nabyvatel (pokud jde o nabytí nemovitosti při výkonu rozhodnutí nebo exekuci podle zvláštního právního předpisu a jiných případech)
- převodce i nabyvatel (jde-li o výměnu nemovitostí, v tomto případě platí daň společně a nerozdílně).
- Pokud se jedná o převod nemovitosti mezi manžely, tak je každý z manželů

samostatným poplatníkem a jejich podíly jsou stejné. V případě podílových spoluvlastníků je každý z nich samostatným poplatníkem a platí daň podle velikosti svého podílu [12].

Předmětem daně z převodu nemovitostí je úplatný převod nebo přechod vlastnictví k nemovitostem. Předmětem daně je také přechod vlastnictví k nemovitostem v souvislosti s postoupením pohledávky. Při výměně nemovitostí se považují jejich vzájemné převody za jeden převod. Daň se vybere z nemovitosti, u které je vyšší daň z převodu nemovitosti [12].

Základem daně je zpravidla cena zjištěná podle zvláštního právního předpisu a platná v den nabytí nemovitosti. Je-li však cena sjednaná vyšší než cena zjištěná, je základ daně (dále jen ZD) cena sjednaná. Dále do základu daně spadá cena zjištěná podle zvláštního právního předpisu a platná v den nabytí nemovitosti na základě smlouvy o finančním pronájmu s následnou koupí najaté věci. V případě vkladu nemovitost do a. s. nebo do s. r. o., ZD je cena nemovitosti určená posudkem znalce podle obchodního zákoníku [12].

V dalším textu jsou obsažena společná ustanovení pro daň dědickou, darovací a z převodu nemovitostí.

Pro výpočet daně dědické, darovací a daně z převodu nemovitostí jsou osoby zařazeny do tří skupin.

- I. skupina: příbuzní v řadě přímé a manželé,
- II. skupina: sourozenci, synovci, neteře, strýcové a tety, manželé dětí, děti manžela, rodiče manžela, osoby, které s nabyvatelem, dárcem nebo zůstavitelem žily nejméně rok před převodem nebo smrtí zůstavitele ve společné domácnosti,
- III. skupina: ostatní fyzické a právnické osoby [12].

Pro výpočet daně dědické a darovací používáme sazby u osob zařazených do III. skupiny. Sazby zachycuje následující tabulka 3.2 (zobrazena na následující straně).

Tab. 3.2: Sazby daně dědické a daně darovací u osob zařazených do III. skupiny

přes Kč	do Kč	
-	1 000 000	7,0 %
1 000 000	2 000 000	70 000 Kč a 9 % ze základu přesahujícího 1 000 000 Kč
2 000 000	5 000 000	160 000 Kč a 12 % ze základu přesahujícího 2 000 000 Kč
5 000 000	7 000 000	520 000 Kč a 15 % ze základu přesahujícího 5 000 000 Kč
7 000 000	10 000 000	820 000 Kč a 18 % ze základu přesahujícího 7 000 000 Kč
10 000 000	20 000 000	1 360 000 Kč a 21 % ze základu přesahujícího 10 000 000 Kč
20 000 000	30 000 000	3 460 000 Kč a 25 % ze základu přesahujícího 20 000 000 Kč
30 000 000	40 000 000	5 960 000 Kč a 30 % ze základu přesahujícího 30 000 000 Kč
40 000 000	50 000 000	8 960 000 Kč a 35 % ze základu přesahujícího 40 000 000 Kč
50 000 000	a více	12 460 000 Kč a 40 % ze základu přesahujícího 50 000 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona o dani silniční

Při výpočtu daně dědické se výsledná částka násobí koeficientem 0,5 [12].

Sazba daně z převodu nemovitostí pro všechny tři skupiny činí 3 % [12].

Daň dědická a darovací je splatná ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení platebního výměru. Daň z převodu nemovitostí je splatná ve lhůtě pro podání daňového přiznání. V případě, že daň dědická, darovací nebo z převodu nemovitostí je menší než 100 Kč, daňové přiznání se podává, ale vyměřená daň se neplatí [12].

Poplatník je povinen podat správci daně přiznání k dani dědické a k dani darovací do 30 dnů od skončení dědického řízení, bezúplatného nabytí majetku nebo od doručení smlouvy o bezúplatném převodu vlastnictví nemovitosti. Daňové přiznání k dani z převodu nemovitosti se podává nejpozději do konce třetího měsíce následujícího po měsíci, v němž byl zapsán vklad práva do katastru nemovitostí nebo nabylo právní moci rozhodnutí, kterým se potvrzují vlastnické vztahy k nemovitosti a další [12].

Osvobození od daně dědické, darovací a z převodu nemovitosti je velmi rozsáhlé, proto uvádím jen některé příklady.

Od daně dědické a darovací jsou osvobozeny:

- movité věci osobní potřeby u FO, vklady na účtech u bank (s výjimkou vkladů na účtech zřízených pro podnikatelské účely), peněžní prostředky a cenné papíry, pokud tyto věci po dobu 1 roku před nabytím nebyly součástí obchodního majetku zůstavitele

nebo dárce. Osvobodit lze majetek, pokud cena nepřevyšuje 20 000 Kč u osob III. skupiny. Daň se vybere jen z té části ceny movitých věcí, která převyšuje uvedenou částku;

- osoby patřící do I. a II. skupiny;
- bezúplatná nabytí majetku Českou republikou nebo jiným členským státem EU, územním samosprávným celkem a jím zřízenou příspěvkovou organizací, státem registrovanou církví, politickou stranou, nadací, zdravotní pojišťovnou, PO založené k zabezpečování činnosti v oblasti kultury, školství a další [12].

Od daně z převodu nemovitostí jsou mimo jiné osvobozeny:

- převody a přechody vlastnictví k nemovitostem při likvidaci státních podniků, akciových společností s plnou majetkovou účastí státu nebo Pozemkového fondu ČR;
- převody vlastnictví k nemovitostem a. s. s plnou majetkovou účastí státu schválené vládou ČR [12].

Od daně z převodu nemovitostí a daně darovací jsou osvobozeny:

- převody a přechody vlastnictví majetku z Pozemkového fondu ČR na nabyvatele na základě rozhodnutí o privatizaci, převody a přechody majetku, který přechází na PO v ČR v souvislosti se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky;
- bezúplatné převody bytů z vlastnictví bytových družstev do vlastnictví členů [12].

4. Analýza majetkových daní

Tato kapitola se zaměřuje na analýzu jednotlivých majetkových daní. Analýza je doplněna grafy daní za časové období a na případových studiích jsou znázorněny výpočty daňové povinnosti majetkových daní.

Způsob výpočtu majetkových daní se od roku 1993 se dramaticky nezměnil. Výnosy z majetkových daní jsou rozdělovány do určených rozpočtů a fondů. Tyto rozpočty a fondy budou u jednotlivých daní rozebrány zvlášť. Jednotlivé výnosy majetkových daní v ČR v letech 2006 až 2010 jsou uvedeny v tabulce 4.1.

Tab. 4.1: Přehled vývoje inkasa majetkových daní v České republice v letech 2006 až 2010 (v mil. Kč)

Daň	2006	2007	2008	2009	2010
Daň silniční	5 428	5 915	6 002	4 795	5 100
Daň dědická	124	109	115	88	87
Daň darovací	604	692	345	162	138
Daň z převodu nemovitostí	7 788	9 774	9 950	7 809	7 453
Daň z nemovitostí	5 017	5 123	5 195	6 361	8 747
Celkem	18 961	21 613	21 607	19 215	21 525

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů České daňové správy [22]

Grafy jednotlivých majetkových daní za jednotlivá léta jsou uvedeny v následujících kapitolách, kde jsou podrobně vysvětleny. Z tohoto důvodu pro tabulku 4.1 nebyl zpracován souhrnný graf.

Z uvedených údajů v tabulce 4.1 lze vyčíst, že u daně dědické, darovací a z převodu nemovitostí od roku 2007 má výnos klesající charakter. Příčinou je pravděpodobně zavedení osvobození pro I. a II. skupinu (v kapitole o dani dědické, darovací a z převodu nemovitostí bude rozvedeno). Za to výnos z daně z nemovitostí se od roku 2006 postupně zvyšuje. Od roku 2006 měla nejvyšší výnosnost z majetkových daní daň z nemovitostí a to v roce 2010. Může to být z důvodu vyšší sazby daně z nemovitostí. Nejvýnosnějším rokem majetkových daní byl rok 2007 a nejméně výnosným rok se stal rok 2006.

Pokud bychom chtěli porovnávat majetkové daně s ostatními daněmi, tak nejvýnosnější daní je daň z přidané hodnoty, jejíž průměrný výnos od roku 2006 dosahuje částky

246 503,6 mil. Kč. Průměrný výnos za stejné časové období všech majetkových daní je o poznání nižší a činí 20 584,2 mil. Kč.

Experti z Národní ekonomické rady vlády upozorňují, že majetkové daně by se měly postupně, ale výrazně zvýšit. Majetkové daně v ČR patří mezi nejnižší ze všech členských zemí Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (dále jen OECD). Podle Národní ekonomické rady podíl majetkových daní na hrubém domácím produktu v ČR dosahuje 0,4 procent, kdy průměr zemí OECD je někde kolem 1,8 procenta [19].

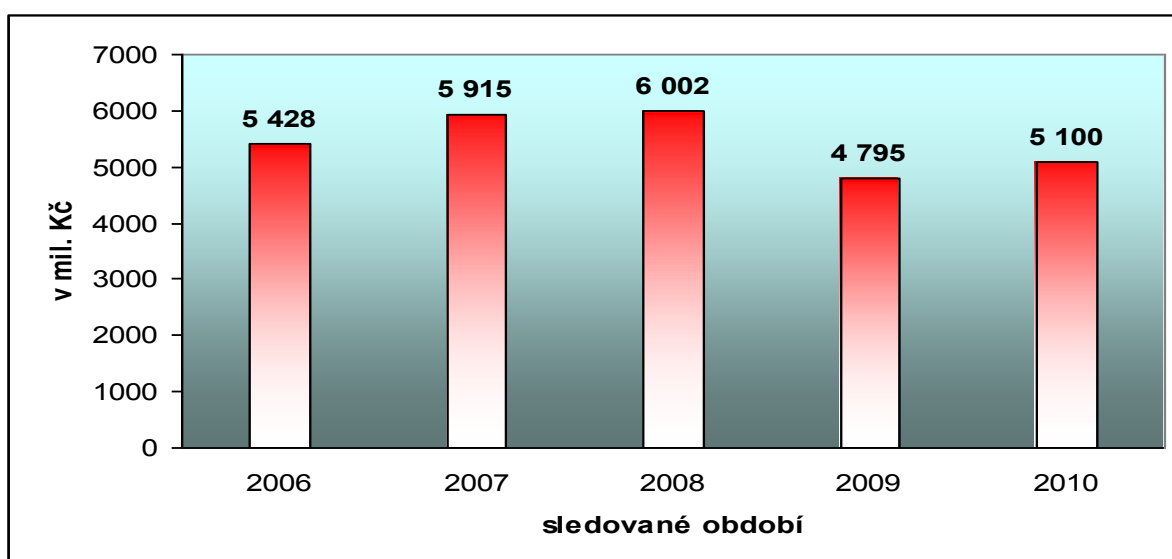
4.1 Analýza silniční daně

4.1.1 Obecný úvod k silniční dani s grafem

Všechny důležité aspekty týkající se silniční daně jsou zakotveny v zákoně č. 16/1993 Sb., o dani silniční v platném znění.

Daň silniční připadá Státnímu fondu dopravní infrastruktury, který své prostředky používá na rozvoj, údržbu a výstavbu silnic, dálnic, vodních cest a železničních cest. Dříve celý výnos daně silniční náležel státnímu rozpočtu.

Graf 4.1: Přehled vývoje inkasa silniční daně v České republice v letech 2006 až 2010 (v mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů České daňové správy [22]

Průměrný výnos silniční daně za sledované období je 5 448 mil. Kč. Největší výnos daně byl zaznamenán v roce 2008, a to 6002 mil. Kč.

4.1.2 Modelové situace silniční daně

Základní informace k modelovým studiím silniční daně

Daňová povinnost je ovlivněna výši sazeb daně. Sazby se zjistí podle výše objemu motoru v cm^3 nebo podle počtů náprav a hmotnosti. Sazby daně jsou uvedeny v § 6 zákona o dani silniční. Sazba daně se u vozidel snižuje o 48 % po dobu 36 měsíců od data jejich první registrace a o 40 % po dobu následujících dalších 36 měsíců. U vozidel registrovaných poprvé v ČR nebo v zahraničí do 31. prosince 1989 se sazba zvyšuje o 25 %. Poplatník platí zálohy na daň, které jsou splatné do 15. dubna, 15. července, 15. října a 15. prosince. Zálohy na daň se vypočítají ve výši 1/12 roční sazby za každý měsíc. U zálohy splatné 15. prosince jsou rozhodným obdobím měsíce říjen a listopad. Daň i záloha na daň se zaokrouhlují na celé koruny nahoru. Daňové přiznání se podává nejpozději do 31. ledna zdaňovacího období (dále jen ZO).

Modelové studie přibližují výpočet silniční daně. Soukromý podnikatel Jiří Nový vlastní několik prodejen se sportovními potřebami. Podnikatel pro svou podnikatelskou činnost za rok 2010 využíval osobní automobil, dodávku a pro služební cesty jeden den v měsíci v roce 2010 jeho zaměstnanec používal svůj osobní automobil.

Modelová studie I.

Osobní automobil BMW 116i, který je registrován na území České republiky a používá se k podnikání, má zdvihový objem motoru 1 597 cm^3 a v měsíci únoru a prosinci nebylo používáno. V měsíci březnu se automobil začal opět používat 10. března. Datum první registrace byla v 12. února 2007.

– objem motoru	1 597 cm^3	Snižování sazby daně	
– sazba daně	3 000 Kč	2/2007 - 1/2010 - 48 %	↓
		2/2010 - 1/2012 - 40 %	↓

Snížená sazba daně = sazba daně – 40 % ze sazby daně

Snížená sazba daně = 3 000 Kč – (40 % z 3000 Kč) = 1 800 Kč

Výpočet zálohy za jeden měsíc = sazba daně / 12 měsíců

Výpočet zálohy za jeden měsíc = 1 800 Kč / 12 = 150 Kč

Zálohy za jednotlivá čtvrtletí

I. čtvrtletí

2 x 150 Kč = 300 Kč

III. čtvrtletí

3 x 150 Kč = 450 Kč

II. čtvrtletí

3 x 150 Kč = 450 Kč

IV. čtvrtletí

2 x 150 Kč = 300 Kč

. Vzhledem k tomu, že podnikatel automobil nepoužíval v prosinci, tak se nemusí dodatečně doplácet. Je to proto, že záloha se platí již 15. prosince. Výpočet zálohy za jeden měsíc násobíme počtem měsíců ve čtvrtletí, ve kterých se motorové vozidlo používalo k podnikatelské činnosti. Dochází ke 40 % snížení, protože datum první registrace bylo již v únoru 2007. Jednu dvanáctinu sazby používáme při výpočtu záloh. V průběhu roku pan Nový zaplatil za osobní automobil na zálohách 1 500 Kč

Modelová studie II.

Jiří Nový dále evidoval ve svém obchodním majetku za rok 2010 dodávku Mercedes-Benz 508, která má 2 nápravy a hmotnost do 5 tun. Vozidlo bylo prvně registrováno 5. května 1989.

– Počet náprav	2
– Hmotnost	5 tun
– Sazba daně	4 800 Kč

Zvyšování sazby daně do 31. prosince 1989 – 25 % ↑
--

zvýšení sazby daně = sazba daně + 25 % ze sazby daně

zvýšení sazby daně = 4 800 Kč + (25 % x 4 800 Kč) = 6 000 Kč

výpočet zálohy za jeden měsíc = sazba daně / 12 měsíců

výpočet zálohy za jeden měsíc = 6 000 Kč / 12 = 500 Kč

Zálohy za jednotlivá čtvrtletí

I. čtvrtletí

$$3 \times 500 \text{ Kč} = 1\,500 \text{ Kč}$$

III. čtvrtletí

$$3 \times 500 \text{ Kč} = 1\,500 \text{ Kč}$$

II. čtvrtletí

$$3 \times 500 \text{ Kč} = 1\,500 \text{ Kč}$$

IV. čtvrtletí

$$2 \times 500 \text{ Kč} = 1\,000 \text{ Kč}$$

Postupujeme obdobně jako u osobního automobilu. Na poměrně vysoké dani se promítlo zejména to, že datum první registrace byl před 31. prosincem 1989. Z tohoto důvodu byla sazba ještě navýšena o 25 %. V průběhu roku podnikatel zaplatil za dodávku na zálohách 5 500 Kč. Dodávka byla používána až do konce roku. Protože záloha je placená 15. prosince, částka (doplatek daně 500 Kč) za prosinec bude odvedena následně.

Modelová studie III.

V celém roce 2010 zaměstnanec pana Nového používal své soukromé osobní vozidlo Škodu Fabia 1,2 HTP na služební cesty. Zdvihový objem motoru je 1 198 cm³. Datum první registrace osobního automobilu byla v 10. října 2009.

– objem motoru	1 198 cm ³
– sazba daně	1 800 Kč

Snižování sazby daně

10/2009 - 9/2012 - 48 % ↓

$$\text{snížení sazby daně} = \text{sazba daně} - 48 \% \text{ ze sazby daně}$$

$$\text{snížení sazby daně} = 1\,800 \text{ Kč} - (48 \% \text{ z } 1\,800 \text{ Kč}) = 936 \text{ Kč}$$

$$\text{výpočet zálohy za jeden měsíc} = \text{sazba daně} / 12 \text{ měsíci}$$

$$\text{výpočet zálohy za jeden měsíc} = 936 \text{ Kč} / 12 = 78 \text{ Kč}$$

NEBO: Pokud je to pro poplatníka výhodnější, můžeme využít sazbu 25 Kč za každý den použití osobního automobilu zaměstnance. V tomto modelovém příkladě je tato možnost výhodnější. Pak výpočet záloh vypadá následovně.

Zálohy za jednotlivá čtvrtletí

I. čtvrtletí

$$3 \times 25 \text{ Kč} = 75 \text{ Kč}$$

III. čtvrtletí

$$3 \times 25 \text{ Kč} = 75 \text{ Kč}$$

II. čtvrtletí

$$3 \times 25 \text{ Kč} = 75 \text{ Kč}$$

IV. čtvrtletí

$$2 \times 25 \text{ Kč} = 50 \text{ Kč}$$

V tomto příkladě si můžeme vybrat mezi dvěma možnostmi výpočtu. Pro poplatníka je výhodnější uplatnit sazbu 25 Kč za každý den použití osobního automobilu zaměstnance. Při využití této varianty poplatník zaplatí za měsíc jen 25 Kč. Jinak by zaplatil za měsíc 78 Kč. V průběhu roku podnikatel na zálohách zaplatil 275 Kč. Doplatek 25 Kč bude doplacen později.

4.1.3 *Shrnutí daně silniční*

Celková daňová povinnost k dani silniční u pana Jiřího Nového za rok 2010 je 7 800 Kč. Na zálohách bylo zapláceno 7 275 Kč. Doplatek činí 525 Kč.

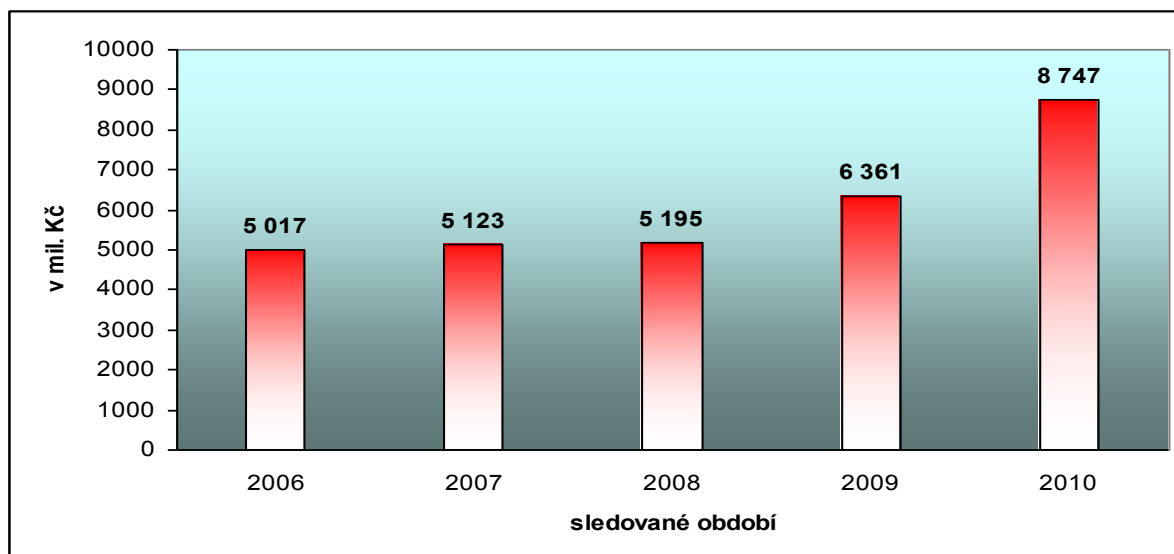
4.2 Analýza daně z nemovitostí

4.2.1 *Obecný úvod k dani z nemovitostí s grafem*

Daň z nemovitostí upravuje zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí. Daň z nemovitostí se dělí na daň z pozemků a daň ze staveb, jak již bylo upřesněno.

Celý výnos dani z nemovitostí náleží obci, ve které se nemovitost nachází. Obec může koeficienty této daně měnit u obytné plochy a u stavebních pozemků (obec může zvýšit o jeden stupeň a snížit až o tři stupně). Výnosnost daně z nemovitostí je přesto relativně malá, tvoří kolem 4 % z celkových příjmů obce [5].

Graf 4.2 - Přehled vývoje inkasa daně z nemovitostí v České republice v letech 2006 až 2010 (v mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů České daňové správy [22]

Průměrný výnos daně z nemovitostí od roku 2006 do roku 2010 je 6 088,6 mil. Kč. Největší výnos daně byl zaznamenán v roce 2010.

4.2.2 Modelové situace k dani z nemovitostí

Základní informace k modelovým studiím daně z nemovitostí

Výše daňové povinnosti záleží zejména na sazbách a na výměře v m^2 pozemku nebo stavby. Sazby daně pro daň z pozemků jsou uvedeny § 6 zákona o dani z nemovitostí (dále jen ZDN) a sazby daně pro daň ze staveb jsou uvedeny § 11 ZDN. Jednotlivým druhům pozemků a staveb náleží příslušné sazby v procentech nebo v českých korunách uvedených v zákoně. Základem daně u pozemků je součin skutečné výměry pozemku v m^2 a dané částky nebo procenta podle jednotlivých druhů pozemků. Základem daně u staveb je součin skutečné výměry půdorysu nadzemní části v m^2 a dané částky nebo koeficientu.

Sazba daně se může násobit koeficientem podle počtu obyvatel a koeficientem 1,5, který může obec stanovit obecně závaznou vyhláškou. Koeficient 1,5 lze využít jen u některých druhů staveb, které jsou zaznamenány v § 11 ZDN.

Výsledná daňová povinnost se násobí místním koeficientem. Místním koeficientem se nenásobí orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady a trvalé travní porosty. Místní koeficient si může obec taktéž stanovit obecně závaznou vyhláškou pro všechny nemovitosti

na území celé obce. Stanovuje se jeden místní koeficient ve výši 2, 3, 4 nebo 5. Daňové přiznání poplatník podává do 31. ledna ZO. U poplatníků daně provozující zemědělskou výrobu a chov ryb se platí daň ve dvou stejných splátkách, a to nejpozději do 31. srpna a do 30. listopadu. U ostatních poplatníků se platí ve dvou stejných splátkách, a to nejpozději do 31. května a do 30. listopadu. Pokud roční daň z nemovitostí nepřesáhne částku 5 000 Kč, tak se platí najednou, a to nejpozději do 31. května. Pokud daň činí méně než 30 Kč, tak se daň vyměří a daňové přiznání podává, ale daň se nepředepíše. Základ daně a daň se zaokrouhluje na celé Kč nahoru a na celé m² nahoru.

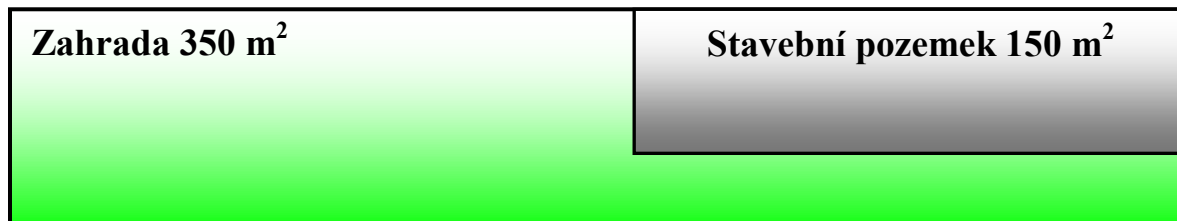
Modelové situace k dani z pozemků

V modelovém příkladě bude vyličen srovnání dvou stavebních pozemků, které soukromý podnikatel Jiří Nový měl ve vlastnictví v roce 2010. Stavební povolení bylo na oba pozemky vydáno 9. října 2010. Stavební pozemky se nacházejí na zahradách, které pan Nový vlastní od 1. září 2010. Jeden pozemek se nachází ve Valašských Kloboukách a druhý spadá do katastrálního území Prahy. Stavebním pozemkem se rozumí nezastavěný pozemek určený k zastavění stavbou, na které bylo stavební povolení nebo jiný způsob podle příslušného zákona. Na obou pozemcích budou postaveny prodejny, ve kterých se budou prodávat sportovní potřeby. Výstavba započne současně 1. srpna 2011. Podnikatel za rok 2010 musí odvést daň ze stavebních pozemků. Proto pana Nového zajímá na kolik Kč jednotlivý pozemek vyjde z daňového hlediska za rok 2010.

Modelová studie I.

Pan Jiří Nový měl ve svém obchodním majetku zahradu a stavební pozemek. Zahrada i stavební pozemek jsou ve Valašských Kloboukách. Pozemek ve vlastnictví pana Nového je o výměře 500 m². Část pozemku (150 m²) je určena k zastavění. Zbytek pozemku o výměře 350 m² je zahrada. Cena půdy činí 150 Kč za m². K 1. lednu 2010 Valašské Klobouky evidují 5 141 obyvatel. Koeficient podle počtu obyvatel je tedy 1,4. Místní koeficient má hodnotu 1. Sazba daně pro zahradu činí 0,75 % a pro stavební pozemek 2 Kč.

Obr. 4.1: Ukázka rozlohy pozemků vyplývající z modelové studie I.

Zdroj: vlastní zpracování

A) zahrada

základ daně = výměra v m² x cena půdy

základ daně = 350 m² x 50 Kč = 17 500 Kč

daň = základ daně x sazba daně

daň = 17 500 Kč x 0,75 % = 132 Kč

B) stavební pozemek

výsledná sazba daně = sazba daně x koef.dle ob.

výsledná sazba daně = 2 Kč x 1,4 = 2,8 Kč

daň = základ daně x výsledná sazba daně

daň = 150 m² x 2,8 Kč = 420 Kč

výsledná daň = daň x místní koeficient

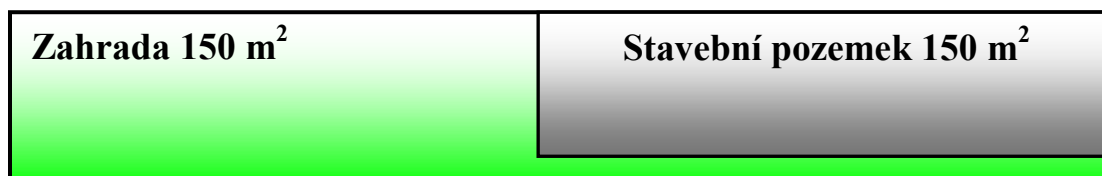
výsledná daň = 420 Kč x 1 = 420 Kč

Za rok 2010 pan Nový zaplatí za zahradu a stavební pozemek ve Valašských Kloboukách 552 Kč. U zahrady násobíme výměru stavebního pozemku cenou půdy. Zjištěný základ daně násobíme sazbou. Základ daně u stavebního pozemku se násobí výslednou sazbou. Výslednou sazbu daně dostaneme po součinu základní sazby daně a koeficientu dle počtu obyvatel. Vypočtenou daň dále násobíme místním koeficientem. Výsledkem je poté konečná daňová povinnost. Daňová povinnost je poměrně nízká a to z důvodu, že místní koeficient je roven jedné. V případě, že by koeficient byl na úrovni čísla 2, tak by pan Nový musel zaplatit o 420 Kč více.

Modelová studie II.

Dále pan Nový měl v obchodním majetku zahradu a stavební pozemek. Zahrada i stavební pozemek se nacházejí v Praze. Pozemek o výměře 300 m² je určen na výstavbu jedné z prodejen (stavba bude zahájena až v roce 2011). Stavební pozemek je stejný jako ve Valašských Kloboukách, tedy 150 m² (z toho plyne, že zahrada měří 150 m²). Cena půdy je vyšší a dosahuje částky 100 Kč za m². Praha má určený koeficient podle počtu obyvatel na 4,5. Místní koeficient má hodnotu 1. Sazba daně pro zahradu je 0,75 % a pro stavební pozemek 2 Kč.

Obr. 4.2: Ukázka rozlohy pozemků vyplývající z modelové studie II.

zdroj: vlastní zpracování

A) zahrada

základ daně = výměra v m² x cena půdy

základ daně = 150 m² x 100 Kč = 15 000 Kč

daň = základ daně x sazba daně

daň = 15 000 Kč x 0,75 % = 113 Kč

B) stavební pozemek

výsledná sazba daně = sazba daně x koef.dle ob.

výsledná sazba daně = 2 Kč x 4,5 = 9 Kč

daň = základ daně x výsledná sazba daně

daň = 150 m² x 9 Kč = 1 350 Kč

výsledná daň = daň x místní koeficient

výsledná daň = 1 350 Kč x 1 = 1 350 Kč

Za rok 2010 pan Nový zaplatí za zahradu a stavební pozemek v Praze 1 463 Kč. Při výpočtu postupujeme obdobně jako u zahrady a stavebního pozemku ve Valašských Kloboukách. Za zahradu zaplatí skoro stejnou daň jako ve Valašských Kloboukách, ale u

stavebního pozemku v Praze zaplatí více než trojnásobek. Je to dáno zejména vysokým koeficientem podle počtu obyvatel.

Podnikatel celkově v Praze a ve Valašských Kloboukách zaplatí za daň z pozemků 2 015 Kč. Pan Nový musí s tímto nákladem počítat a zahrnout si jej do výkazu zisků a ztrát. Za zahradu a stavební pozemek v Praze se zaplatí o 911 Kč více.

Modelové situace k dani ze staveb

Modelový příklad charakterizuje vybrané stavby při výpočtu daně. Soukromý podnikatel Jiří Nový v roce 2010 zakoupil byt a dva obytné domy. Všechny stavby se nacházejí ve Valašských Kloboukách. K 1. lednu 2010 Valašské Klobouky evidují 5 141 obyvatel. Koeficient podle počtu obyvatel je tedy 1,4. Místní koeficient má hodnotu 1.

Modelová studie I.

Soukromý podnikatel Jiří Nový pro svého syna Petra Nového zakoupil 11. listopadu 2010 byt ve Valašských Kloboukách. Byt je o výměře 90 m². Sazba daně činí 2 Kč. Koeficient podle § 10 ZDN u bytu nebo samostatného nebytového prostoru dosahuje hodnoty 1,2.

základ daně = výměra v m² x koeficient

základ daně = 90 m² x 1,2 = 108

výsledná sazba daně = sazba daně x koef.dle ob

výsledná sazba daně = 2 Kč x 1,4 = 2,8 Kč

daň = základ daně x výsledná sazba daně

daň = 108 m² x 2,8 Kč = 303 Kč

výsledná daň = daň x místní koeficient

výsledná daň = 303 Kč x 1 = 303 Kč

Za rok 2010 zaplatí pan Jiří Nový na dani za byt pro svého syna 303 Kč. Výpočet daně ze staveb je obdobný jako u dani z pozemků. Základ daně se podle § 10 ZDN násobí koeficientem 1,2. Tento koeficient se používá jen u bytu a samostatného nebytového prostoru. Ostatní výpočty byly vysvětleny již v modelovém příkladě na daň z pozemků (viz výše).

Modelová studie II.

Pan Jiří Nový 17. listopadu 2010 dále zakoupil obytný dům ve Valašských Kloboukách. Výměra dosahuje 140 m² zastavěné plochy. Obytný dům má dvě nadzemní podlaží. Sazba

daně pro obytný dům dosahuje výše 2 Kč.

A) obytný dům

výsledná sazba daně = (sazba daně + 0,75 Kč za nadzemní podlaží) x koef.dle ob

výsledná sazba = (2 Kč + 0,75 Kč) x 1,4 = 3,85 Kč

daň = základ daně x výsledná sazba daně

daň = 140 m² x 3,85 Kč = 539 Kč

výsledná daň = daň x místní koeficient

výsledná daň = 539 Kč x 1 = 539 Kč

Sazba daně u obytného domu se zvyšuje o 0,75 Kč za každé další nadzemní podlaží. Daňová povinnost pro obytný dům s dvěma nadzemními podlažími dosahuje hodnoty 539 Kč. Pokud by obytný dům měl tři nadzemní podlaží, daňová povinnost by činila o 147 Kč více. V modelové studii III. bude vyličen výpočet daně u přízemního domu. Tak docílíme „úplného“ srovnání.

Modelová studie III.

Panem Novým dále bylo 2. prosince 2010 ve Valašských Kloboukách zakoupen přízemní obytný dům. Druhý zakoupený obytný dům má stejnou výměru zastavěné plochy, tedy 140 m², ale má jen jedno podlaží. Sazba daně je 2 Kč.

obytný dům

výsledná sazba daně = sazba daně x koef.dle ob

výsledná sazba daně = 2 Kč x 1,4 = 2,8 Kč

daň = základ daně x výsledná sazba daně

daň = 140 m² x 2,8 Kč = 392 Kč

výsledná daň = daň x místní koeficient

výsledná daň = 392 Kč x 1 = 392 Kč

Daňová povinnost činí 392 Kč. I když oba obytné domy mají stejnou výměru, tak daňová povinnost je o 147 Kč nižší. Tento dům měl pouze jedno patro, tím pádem se sazba nezvyšovala o 0,75 Kč. Proto je celková daň nižší.

4.2.3 Shrnutí daně z nemovitostí

Daň z pozemků dosahuje hodnoty 2 015 Kč a daň ze staveb činí 1 234 Kč. Celkově za daň z nemovitostí pan Nový zaplatí 3 249 Kč.

Místní koeficient v Praze i ve Valašských Kloboukách má hodnotu jedna, tedy neovlivní daňovou povinnost. V jednotlivých příkladech jsou koeficienty uvedeny (i když v tomto případě nemění konečný výsledek), aby bylo zřejmé, kdy se používají.

4.3 Analýza daně dědické, darovací a z převodu nemovitostí

4.3.1 Obecný úvod k dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí

Jednotlivé grafy k těmto daním jsou pro větší přehlednost zobrazeny v následujících kapitolách. Důležité informace o dani dědické, darovací a z převodu nemovitostí jsou v zákoně č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí.

Výnos těchto daní připadá státnímu rozpočtu [5].

Od daně dědické, daně darovací a daně z převodu nemovitostí je osvobozeno nabytí majetku, pokud k němu dochází mezi osobami zařazenými v I. a II. skupině. Toto osvobození platí od roku 2008. To je hlavní důvod proč se těmto daním snížil výnos, jak je možné vypočítat v následujících grafech [20].

4.3.2 Modelové situace k dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí

Základní informace k modelovým studiím daně dědické, darovací a z převodu nemovitostí

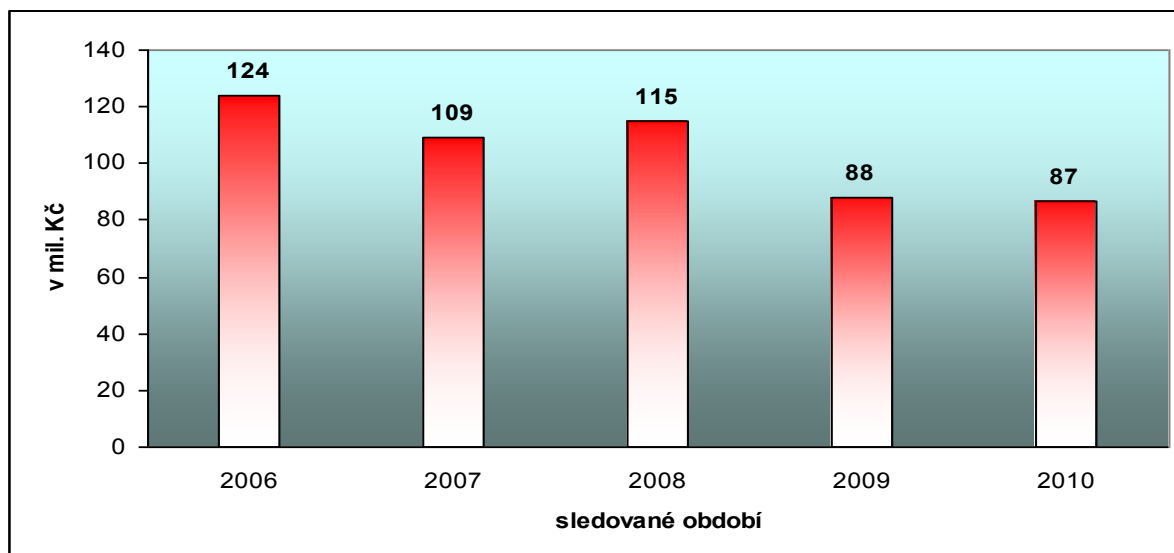
Výši daňové povinnosti ovlivňují zejména sazby, výše nabytého majetku a patřičné osvobození. Sazby daně dědické a darovací jsou uvedeny v § 14 zákona č. 357/1992., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí (dále jen ZDDDPN). Při základu daně (dále jen ZD) do 1 000 000 Kč, tak daň činí 7 %. Pokud je ZD vyšší než 1 000 000 Kč, tak následuje postup, který je vylíčený v § 14 ZDDDPN. Celkem je deset kategorií podle výše ZD. Výsledná částka daně dědické se násobí koeficientem 0,5. Tím se výsledná daňová povinnost sníží na polovinu původní částky. ZD se zaokrouhluje na celé stokoruny nahoru a daň na celé koruny nahoru (od 1. 1. 2011 se slova a daň na celé koruny nahoru, zrušují.). ZD dědické je součet veškerého zděděného majetku snížený o dluhy, pohřební náklady, výdaje za

notáře a osvobození od daně dědické. ZD darovací je bezúplatné nabytí majetku. ZD z převodu nemovitostí je zpravidla cena zjištěná podle zvláštního právního předpisu a platná v den nabytí nemovitosti. Je-li však cena sjednaná vyšší než cena zjištěná, je základ daně cena sjednaná.

Sazba daně z převodu nemovitostí má hodnotu 3 %. Daň dědická a darovací je splatná ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení platebního výměru. Daň z převodu nemovitosti je splatná ve lhůtě pro podání daňové přiznání. V případě, že daň dědická, darovací nebo z převodu nemovitostí je menší než 100 Kč, daňové přiznání se podává, ale vyměřená daň se neplatí. Poplatník je povinen podat správci daně přiznání k dani dědické a k dani darovací do 30 dnů od skončení dědického řízení, bezúplatného nabytí majetku nebo od doručení smlouvy o bezúplatném převodu vlastnictví k nemovitosti. Daňové přiznání k dani z převodu nemovitosti se podává nejpozději do konce třetího měsíce následujícího po měsíci, v němž byl zapsán vklad práva do katastru nemovitostí nebo nabylo právní moci rozhodnutí, kterým se potvrzují vlastnické vztahy k nemovitosti a další. Velmi důležité je zařazení osob do skupin podle § 11 ZDDDPN. Osoby patřící do I. a II. skupiny jsou osvobozeny od daně.

Analýza daně dědické

Graf 4.3: Přehled vývoje inkasa daně dědické v České republice v letech 2006 až 2010 (v mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů České daňové správy [22]

Průměrný výnos daně dědické za sledované období je 104,6 mil. Kč. Největší výnos daně dědické připadl na rok 2006.

Daň dědická má ze všech majetkových daní nejmenší průměrný výnos za sledované období.

Modelové situace k dani dědické

Modelová studie I.

Modelové příklady přiblíží výpočet darovací daně. Soukromý podnikatel Jiří Nový se v poslední době staral o dlouholetého kamaráda a bývalého spolupracovníka Antonína Černého. Pan Černý zemřel 1. října 2010. Vzhledem k tomu, že Pan Černý neměl žádného blízkého příbuzného, odkázal v závěti celý svůj majetek právě panu Novému. Dědictví zahrnovalo: osobní automobil za 300 000 Kč, osobní automobil zařazený v obchodním majetku v hodnotě 310 000 Kč, peněžní prostředky na soukromém účtu 80 000 Kč, peněžní prostředky na podnikatelském účtu 50 000 Kč, podnikový výrobní stroj za 100 000 Kč a byt v ceně 1 000 000 Kč. Pan Nový zaplatil za pohřeb 19 000 Kč a výdaje notářovi dosáhli částky 20 000 Kč. Výdaje spojené s dědictvím (dále jen výdaje) tedy celkem činili 39 000 Kč.

soukromý majetek

a) movitý majetek	300 000 Kč	→	osvobozeno	20 000 Kč
b) vklady na účtech bank	80 000 Kč	→	osvobozeno	20 000 Kč
c) nemovitý majetek	1 000 000 Kč			

obchodní majetek

a) movitý majetek	410 000 Kč = 310 000 Kč + 100 000 Kč
b) vklady na účtech bank	50 000 Kč

majetek celkem = soukromý majetek + obchodní majetek

majetek celkem = 1 380 000 Kč + 460 000 Kč = 1 840 000 Kč

součet osvobození = 20 000 Kč + 20 000 Kč = 40 000 Kč

majetek po osvobození = majetek celkem – součet osvobození

majetek po osvobození = 1 840 000 Kč – 40 000 Kč = 1 800 000 Kč

upravené výdaje = majetek po osvobození x výdaje / majetek celkem

upravené výdaje = 1 800 000 Kč x 39 000 Kč / 1 840 000 Kč = 38 152,17 Kč

ZD = majetek po osvobození – upravené výdaje

ZD = 1 800 000 Kč – 38 152,17 Kč = 1 761 847,83 Kč

zaokrouhlený ZD (na stovky nahoru) = 1 761 900 Kč

daň = postup výpočtu pomocí § 14 zákona o daní dědické, darovací a z převodu nemovitostí (dále jen ZDDDPN)

daň = 70 000 Kč + 9 % z (1 761 900 Kč – 1 000 000 Kč) = 138 571 Kč

daň po vynásobení koeficientem = daň x 0,5

daň po vynásobení koeficientem = 138 571 Kč x 0,5 = 69 286 Kč

Daňová povinnost činí 69 286 Kč. Jiří Nový patří do III. skupiny, tím pádem není osvobozen od daně. Soukromý movitý majetek se osvobozuje částkou 20 000 Kč. Soukromé vklady na účtech bank se také osvobozují částkou 20 000 Kč. Osvobození platí pouze tehdy, pokud tyto věci po dobu jednoho roku před nabytím nebyly součástí obchodního majetku. Abychom přišli na ZD, tak z celkové hodnoty majetku odečteme celkové osvobození a výdaje spojené s dědictvím. Tento výdaj zjistíme pomocí uvedeného vzorce. ZD zaokrouhlujeme na

stovky nahoru. Z takto upraveného ZD zjistíme sazbu daně a postupujeme dle § 14 ZDDPN. U dědické daně výslednou částku násobíme koeficientem 0,5. Pokud bychom stejný příklad počítali u darovací daně, tak by daňová povinnost byla dvakrát vyšší a to díky tomu, že u daně darovací neuplatňujeme koeficient 0,5.

Modelová studie II.

Dušan Nový zemřel 18. září 2010. Čtyřem dědicům zanechal nemovitost. Cena rodinného domu podle znaleckého posudku dosahovala výše 2 700 000 Kč. Zůstavitel odkázal v závěti nemovitost jednotlivým dědicům v následujícím poměru: a) sestra Pavla Pilná 1/3, b) syn Jiří Nový 1/3, c) vnuk Petr Nový 1/6 a d) Jana Nová manželka pana Jiřího Nového, která se svým tchánem **nežila** ve společné domácnosti po dobu jednoho roku před jeho smrtí 1/6. Podle dědického podílu dědicové zaplatili pohřeb ve výši 15 000 Kč, dluh v hodnotě 2 000 Kč a výdaje notářovi, které tvořili částku 13 000 Kč. Výdaje spojené s dědictvím tedy celkem činili 30 000 Kč.

soukromý majetek - nemovitost

výpočet podílů na nemovitosti

a) Pavla Pilná 1/3	$2\,700\,000\text{ Kč} \times 1/3 = 900\,000\text{ Kč}$	→	osvobozeno
b) Jiří Nový 1/3	$2\,700\,000\text{ Kč} \times 1/3 = 900\,000\text{ Kč}$	→	osvobozeno
c) Petr Nový 1/6	$2\,700\,000\text{ Kč} \times 1/6 = 450\,000\text{ Kč}$	→	osvobozeno
d) Jana Nová 1/6	$2\,700\,000\text{ Kč} \times 1/6 = 450\,000\text{ Kč}$	→	III. skupina

Dluhy náleží jednotlivým dědicům podle poměru stejně jako u nemovitosti

$$30\,000\text{ Kč} \times 1/3 = 10\,000\text{ Kč}$$

$$30\,000\text{ Kč} \times 1/6 = 5\,000\text{ Kč}$$

III.skupina – podíl Jany Nové

ZD = podíl nemovitosti – dluhy

$$ZD = 450\,000\text{ Kč} - 5\,000\text{ Kč} = 445\,000\text{ Kč}$$

daň = ZD x sazba daně

$$\text{daň} = 445\,000\text{ Kč} \times 7\% = 31\,150\text{ Kč}$$

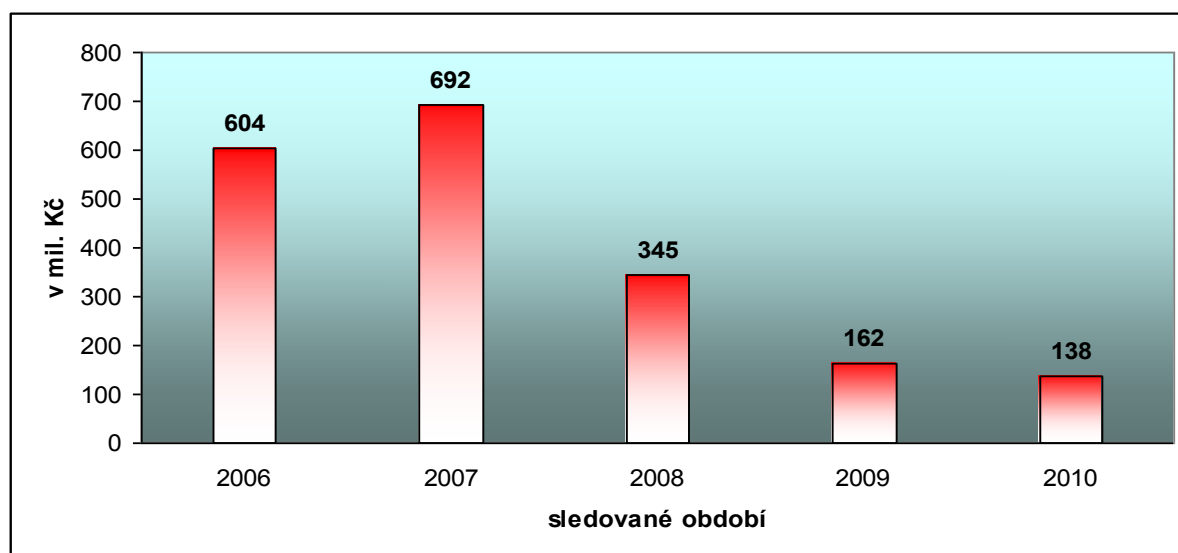
daň po vynásobení koeficientem = daň x 0,5

$$\text{daň po vynásobení koeficientem} = 31\,150\text{ Kč} \times 0,5 = 15\,575\text{ Kč}$$

Daňová povinnost činí 15 575 Kč. Hodnotu nemovitosti jsme rozdělili podle poměrů. Vzhledem k tomu, že do III. skupiny patřila jen manželka pana Jiřího Nového (podle § 11 ZDDDPN), tak daň se vybírá jen z jejího podílu. Vzoreček pro upravené výdaje nepoužíváme, protože paní Nová nemá nárok na osvobození (nemovitost se neosvobozuje). Výdaje spojené s dědictvím se taktéž rozpočítali podle poměrů. Po odečtení výdaje jsme dostali ZD. Následně byl upraven ZD podle předešlého postupu.

Analýza daně darovací

Graf 4.4 - Přehled vývoje inkasa daně darovací v České republice v letech 2006 až 2010 (v mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů České daňové správy [22]

Průměrný výnos daně dědické za sledované období je 388,2 mil. Kč. V roce 2007 byl relativně vysoký výnos. V roce 2008 se výnos snížil o polovinu a do roku 2010 se stále snižoval.

Modelové situace k dani darovací

Modelová studie I.

Pan Jiří Nový 25. října 2010 daroval své snacha Lucy Nové následující dary: kuchyňskou linku za 500 000 Kč, peníze v hotovosti 210 550 Kč a chatu v hodnotě 890 000 Kč. Lucy Nová má trvalý pobyt ve Velké Británii. Snacha **nežila** s dárce ve společné domácnosti.

soukromý majetek

a) movitý majetek	500 000 Kč	→	osvobozeno	20 000 Kč
b) peněžní prostředky	210 550 Kč	→	osvobozeno	20 000 Kč
c) nemovitý majetek	890 000 Kč			

soukromý majetek celkem = 1 600 550 Kč

součet osvobození = 20 000 Kč + 20 000 Kč = 40 000 Kč

majetek po osvobození = majetek celkem – součet osvobození

majetek po osvobození = 1 600 550 Kč – 40 000 Kč = 1 560 550 Kč

ZD = majetek po osvobození

ZD = 1 560 550 Kč

zaokrouhlený ZD (na 100 nahoru) = 1 560 600 Kč

daň = postup výpočtu pomocí § 14 ZDDDPN

daň = 70 000 Kč + 9 % z (1 560 600 Kč – 1 000 000 Kč) = 120 454 Kč

Daňová povinnost pana Nového činí 120 454 Kč. Postup výpočtu je téměř stejný jako u daně dědické. Hlavní rozdíl je, že se nepoužívá koeficient 0,5. Z tohoto důvodu je taky daňová povinnost dvakrát vyšší. ZD dostaneme odečtením celkového osvobození od součtu majetku. Po zaokrouhlení vypočítáme daňovou povinnost podle zákona. Vzhledem k tomu, že snacha **nežila** s dárce ve společné domácnosti, tak spadá do III. skupiny. Z daňového hlediska bych doporučil panu Jiřímu, obdarovat jeho syna. Díky „nelogickém“ obdarování musí tedy zaplatit 120 454 Kč (berme v potaz, že jde jen o modelový příklad na vysvětlení). Pan Jiří Nový musí daň zaplatit, protože při darování do ciziny je poplatníkem dárce. Pak se postupuje stejným způsobem.

Modelová studie II.

Dále pan Jiří Nový 29. listopadu 2010 daroval svému synovci Janu Starému a jeho přítelkyni Janě Studeníkové stavební pozemek v hodnotě 200 000 Kč. Hodnota daru se v tomto případě dělí na dvě poloviny mezi synovce a jeho přítelkyni.

Soukromý majetek - stavební pozemek

a) Jan Starý 1/2	$200\,000\text{ Kč} \times 1/2 = 100\,000\text{ Kč}$	→	osvobozeno
b) Jana Studeníková 1/2	$200\,000\text{ Kč} \times 1/2 = 100\,000\text{ Kč}$	→	III. skupina

$$ZD = 100\,000\text{ Kč}$$

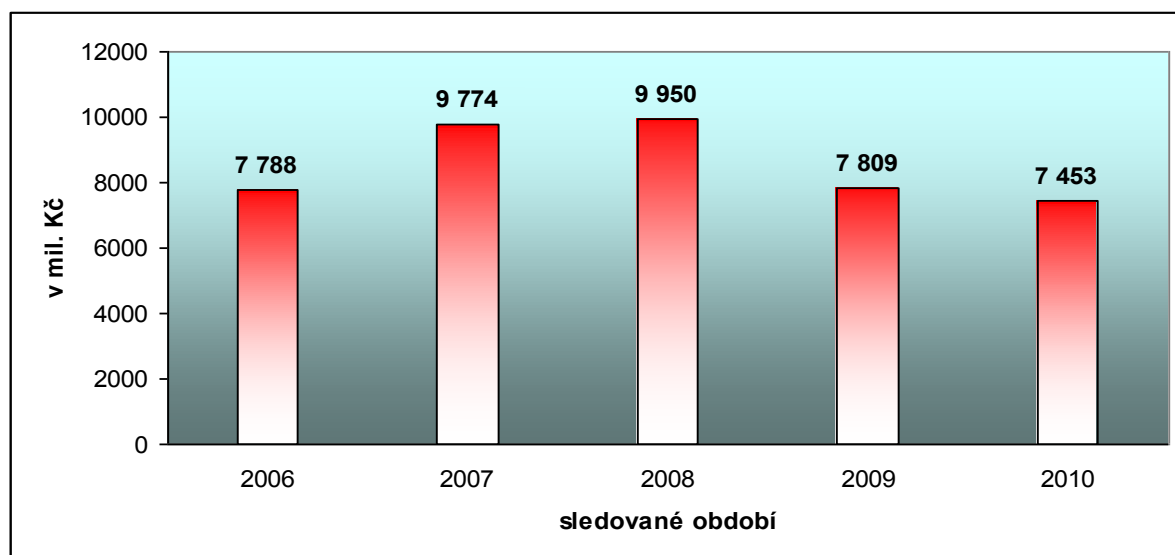
$$\text{daň} = ZD \times \text{sazba daně}$$

$$\text{daň} = 100\,000\text{ Kč} \times 7\% = 7\,000\text{ Kč}$$

Daňová povinnost Jany Studeníkové činí 7 000 Kč. Hodnotu stavebního pozemku jsme rozdělili podle poměru vlastnictví. Jelikož do III. skupiny patří jen Jana Studeníková, tak daň bude povinna odvést jen ona. Základem daně je cena poloviny stavebního pozemku. ZD není vyšší než milion Kč, tak jen vynásobíme sazbou 7 %. Tentokrát je poplatníkem nabyvatel (Jana Studeníková), protože má trvalý pobyt v tuzemsku.

Analýza daně z převodu nemovitostí

Graf 4.5 - Přehled vývoje inkasa daně z převodu nemovitostí v České republice v letech 2006 až 2010 (v mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů České daňové správy [22]

Průměrný výnos daně dědické za sledované období je 8 554,8 mil. Kč. Největší výnos daně dědické připadl na rok 2008.

Daň z převodu nemovitostí má ze všech majtkových daní největší průměrný výnos za

sledované období.

Modelové situace k dani z převodu nemovitostí

Modelová studie I.

Pan Jiří Nový prodal 11. června 2010 nemovitost panu Františkovi Doležalovi za 1 300 000 Kč. Cena podle znaleckého posudku je 1 415 840 Kč. Zápis do katastru nemovitostí proběhl 14. července 2010.

cena zjištěná = 1 415 840 Kč

cena smluvní = 1 300 000 Kč

ZD je cena, která je vyšší

ZD = 1 415 840 Kč

zaokrouhlený ZD (na 100 nahoru) = 1 415 900 Kč

daň = zaokrouhlený ZD x sazba daně

daň = 1 415 900 x 3 % = 42 477 Kč

Daňová povinnost činí 42 477 Kč. Poplatníkem je pan Jiří Nový. Základem daně je cena zjištěná. Pokud by cena smluvní byla vyšší, tak je základem daně. Splatnost a den podání daňového přiznání je 30. října, tedy nejpozději do konce třetího měsíce následující po měsíci, v kterém byl zapsán vklad do katastru nemovitostí.

Modelová studie II.

Jiří Nový společně se svou manželkou Janou Novou prodali 12. července 2010 nemovitost panu Pavlu Sýkorovi za smluvní cenu 2 000 000 Kč. Cena dle znaleckého posudku byla vyjádřena částkou 1 950 140 Kč. Zápis do katastru nemovitostí proběhl 2. srpna 2010.

cena zjištěná = 1 950 140 Kč

cena smluvní = 2 000 000 Kč

ZD je cena, která je vyšší

ZD = 2 000 000 Kč

daň = ZD x sazba daně

daň = 2 000 000 Kč x 3 % = 60 000 Kč

$$\text{daň Jiřího Nového} = 60\,000 \text{ Kč} / 2 = 30\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{daň Jany Nové} = 60\,000 \text{ Kč} / 2 = 30\,000 \text{ Kč}$$

Daňová povinnost za oba manžele činí 60 000 Kč, ale pan Nový zaplatí polovinu stejně jako jeho manželka. V tomto příkladě je základem daně cena smluvní, protože je vyšší, jak už bylo zmíněno. V příkladech tohoto typu se ZD daně rozdělí na dvě části a pak se vypočítá daň. Vzhledem k tomu, že se zde ZD se nemusí zaokrouhlovat, tak jsem pro zjednodušení vydělil přímo daňovou povinnost. Rozdíl v zaokrouhlení se zpravidla pohybuje v řádech korun. Poplatníkem daně jsou pan a paní Noví. Splatnost daně a poslední den podání daňového přiznání je 31. listopadu 2010.

Modelová studie III.

Pan Jiří Nový koupil 19. července 2010 nemovitost mimo dražbu v rámci insolvenčního řízení při oddlužení společnosti K.O., s. r. o za 1 050 000 Kč. Cena podle znaleckého posudku činila 1 251 000 Kč. Zápis v katastru nemovitostí byl proveden 15. srpna 2010.

$$\text{cena zjištěná} = 1\,251\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{cena smluvní} = 1\,050\,000 \text{ Kč}$$

ZD je cena, která je dosažená prodejem mimo dražbu v rámci insolventního řízení

$$\text{ZD} = 1\,050\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{daň} = \text{ZD} \times \text{sazba daně}$$

$$\text{daň} = 1\,050\,000 \text{ Kč} \times 3\% = 31\,500 \text{ Kč}$$

Daňová povinnost činí 31 500 Kč. Poplatníkem je pan Nový dle § 10 ZDDDPN. V tomto případě je základem daně cena dosažená prodejem (cena smluvní) a nezáleží na tom, která cena je vyšší. Splatnost daně a poslední den podání daňového přiznání je 31. listopadu 2010. Jinak je postup stejný jako v předešlých příkladech.

4.3.3 Shrnutí daně dědické, darovací a z převodu nemovitostí

Celková daň dědická činí u pana Jiřího Nového 69 286 Kč a u jeho manželky Jany Nové 15 575 Kč. Za daň darovací pan Jiří zaplatí 120 454 Kč a Jana Studeníková 7 000 Kč. Pan Jiří Nový dále zaplatí za daň z převodu nemovitosti 103 977 Kč. Jeho manželce Janě Nové činí daňová povinnost částku 30 000 Kč. Pan Jiří Nový za „trojdaň“ v roce 2010 zaplatí 293 717

Kč. Daňová povinnost jeho manželky dosahuje částky 45 575 Kč.

4.4 Celkové zhodnocení majetkových daní

Nejvýnosnější daní v České republice je, podle údajů zjištěných na stránkách České daňové správy, daň z přidané hodnoty. Majetkové daně patří mezi nejméně výnosné. Průměrný výnos majetkových daní v letech 2006 až 2010 je téměř dvanáctinásobně menší než výnos daně z přidané hodnoty. Daň z převodu nemovitostí má ze všech majetkových daní největší průměrný výnos, nejmenší výnos má daň dědická. Podle názorů mnohých expertů by se měli majetkové daně postupně, ale výrazně zvýšit.

Ve všech modelových studiích jsem čerpal ze znalostí dosažených ve cvičení majetkových daní v roce 2009/2010.

V příloze č. 2 a 3 jsou pro ukázkou znázorněna vybraná daňová přiznání - z daně z nemovitostí a ze silniční daně.

5. Závěr

Reforma daňového systému v roce 1993 znamenala razantní změnu v dosavadní daňové soustavě. Spolu se vznikem samostatného státu, tedy České republiky, nastalo i rovné postavení zahraničních subjektů.

Majetkové daně se týkají, týkali nebo budou týkat téměř každého z nás. Každý, kdo vlastní nemovitost, něco zdědil, byl obdarován, převádí nemovitost a pro podnikání využívá motorová vozidla, musí platit daně z majetku. Je důležité sledovat jejich vývoj a jejich daňovou zátěž pro jednotlivé poplatníky.

Majetkové daně v roce 2011 doznali jen nepatrných změn. U výpočtu silniční daně velmi závisí na výši sazby. Sazbu určíme podle objemu motoru a počtu náprav. Podle prvního data registrace určíme, zda budeme sazbu daně snižovat nebo zvyšovat. Pokud máme automobil registrovaný do 31. prosince 1989, tak musíme počítat, že určená sazba daně se nám ještě zvýší (o 25 %) dle zákona o dani silniční.

Na výši daňové povinnosti u daně z nemovitostí zejména záleží, kde je nemovitost umístěna. Používají se místní koeficienty, které si určí územně samosprávný celek. Většinou se jedná o obec či město. Cena půdy, rozloha pozemku a koeficient dle počtu obyvatel hodně ovlivňuje celkovou výši daňové povinnosti. V modelovém příkladu je názorně ukázáno, že stavební pozemek v Praze „přijde“ poplatníka na daních za rok 2010 třikrát draž než ve Valašských Kloboukách. Pozemky byly o stejné výměře, ale na výši daně z nemovitostí v Praze se promítl vyšší koeficient dle počtu obyvatel.

U daně dědické, darovací a z převodu nemovitostí je v modelových případech využito více možností, které můžou nastat.

Cílem bakalářské práce je podat souhrnné informace o daňové soustavě a přímých a nepřímých daní České republiky. Ovšem hlavní zaměření práce bylo na majetkové daně. Po teoretickém přehledu, vysvětlení základních pojmů a rozebrání jednotlivých daní, následuje část praktická. V praktické části jsou na modelových příkladech jednoduchým způsobem podrobně rozebrány postupy výpočtů daňové povinnosti u majetkových daní. Pomocí grafů je vykreslen názorný přehled o výnosnosti v letech 2006 až 2010. Cíl práce byl tedy splněn.

Výnosnost majetkových daní, jak už bylo řečeno, je nízká. Existuje spousta názorů ohledně této tematiky. Jedním z názorů je úplné zrušení majetkových daní nebo také postupné zvýšení.

Seznam použité literatury

Odborné knihy a právní předpisy

- [1] KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie: Úvod do problematiky*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2005. 111 s. ISBN 80-7357-092-0.
- [2] OCHRANA, F.; PAVEL, J.; VÍTEK, L. a kol. *Veřejný sektor a veřejné finance*. 1. vyd. Praha: GRADA PUBLISHING, a. s., 2010. 264 s. ISBN 978-80-247-3228-2.
- [3] PEKOVÁ, J. *Majetkové daně v daňové soustavě České republiky*. 1. vyd. Praha: CODEX BOHEMIA, s. r. o., 1997. 160 s. ISBN 80-85963-41-8.
- [4] PELC, V. *Daň z převodu nemovitostí*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 272 s. ISBN 978-80-7400-125-3.
- [5] TOMÁNEK, P. *Veřejné finance A*. elektronická publikace učebních skript, Ekonomická fakulta, VŠB-TUO Ostrava, 2008. 250 s. ISBN neznámé
- [6] *Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, v platném znění.*
- [7] *Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v platném znění.*
- [8] *Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, v platném znění.*
- [9] *Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, v platném znění.*
- [10] *Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, v platném znění.*
- [11] *Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, v platném znění.*
- [12] *Zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí v platném znění.*
- [13] *Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění*

Tištěná periodika

- [14] JANOUŠEK, K. Silniční daň za soukromé vozidlo. *Daňový tip*, 2010, roč. 15, č. 25-26, s. 14. ISSN 1211-1155.
- [15] Mikulášková, E. Novela zákona o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí v souvislosti s daňovým řádem. *Finanční daňový a účetní bulletin*, 2010, roč. 18, č. 3, s. 76. ISSN 1210-5570.
- [16] The 2011 oil shock. *The Economist*, 2011, vol. 398, no 8723, s. 98. ISSN 0013-0613.

Elektronické publikace

- [17] BUKAČ P. *Co dál s daní z nemovitostí?* [online]. Praha: Měšec, 2008 [2011-4-17]. Dostupný z WWW: <<http://mesec.cz/clanky/co-dal-dani-z-nemovitosti/>>.
- [18] GOLLA P. *Majetkové daně jsou v Česku nízké* [online]. Brno: Finance, 2010 [2010-10-18]. Dostupný z WWW: <<http://finance.cz/zpravy/finance/284151-majetkove-dane-jsou-v-cesku-nizke/>>.
- [19] KUČERA P. *Zvyšte majetkové daně a ulevte chudším, vyzvali experti* [online]. Praha: Aktuálně, 2011 [2011-3-7]. Dostupný z WWW: <http://aktualne.centrum.cz/finance/penize/dane/clanek.phtml?id=69321#utm_source=tbr_centrum>.
- [20] ONDROVÁ E. *Darování příbuzným bude osvobozeno od daně* [online]. Brno: Finance, 2007 [2011-2-20]. Dostupný z WWW: <<http://finance.cz/zpravy/finance/138260-darovani-pribuznym-bude-osvobozeno-od-dane/>>.
- [21] POSPÍŠILÍK K. *Daň z nemovitostí 2010* [online]. Brno: Finance, 2010 [2010-1-18]. Dostupný z WWW: <<http://finance.cz/zpravy/finance/248679-dan-z-nemovitosti-2010/>>.
- [22] *Přehled vývoje inkasa uvedených daní v ČR v letech 2004 až 2010* [online]. Praha: Česká daňová správa, 2011 [2011-2-14]. Dostupný z WWW: <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/xsl/ceska_danova_sprava_7997.html?year=0>.
- [23] STRMISKA Z. *Alkohol, cigarety a benzín: pilíře státního rozpočtu* [online]. Brno: Finance, 2010 [cit. 2010-10-4]. Dostupný z WWW: <<http://finance.cz/zpravy/finance/282363-alkohol-cigarety-a-benzin-pilire-statniho-rozpocetu/>>.

Seznam tabulek, grafů a obrázků

Tab. 2.1: Schéma přímých daní

Tab. 2.2: Vývoj sazeb daně z příjmů právnických osob

Tab. 2.3: Schéma nepřímých daní

Tab. 3.1: Schéma majetkových daní

Tab. 3.2: Sazby daně dědické a daně darovací u osob zařazených do III. skupiny

Tab. 4.1: Přehled vývoje inkasa majetkových daní v České republice v letech 2006 až 2010 (v mil. Kč)

Graf 4.1: Přehled vývoje inkasa silniční daně v České republice v letech 2006 až 2010 (v mil. Kč)

Graf 4.2 - Přehled vývoje inkasa daně z nemovitostí v České republice v letech 2006 až 2010 (v mil. Kč)

Graf 4.3: Přehled vývoje inkasa daně dědické v České republice v letech 2006 až 2010 (v mil. Kč)

Graf 4.4 - Přehled vývoje inkasa daně darovací v České republice v letech 2006 až 2010 (v mil. Kč)

Graf 4.5 - Přehled vývoje inkasa daně z převodu nemovitostí v České republice v letech 2006 až 2010 (v mil. Kč)

Obr. 4.1: Ukázka rozlohy pozemků vyplývající z modelového příkladu I.

Obr. 4.2: Ukázka rozlohy pozemků vyplývající z modelové studie II.

Seznam zkratk a symbolů

cm ³	centimetr kubický
ČR	Česká republika
ČNB	Česká národní banka
DPFO	daň z příjmů fyzických osob
DPPO	daň z příjmů právnických osob
FO	fyzická osoba
hl	hektolitr
HV	hospodářský výsledek
Kč	koruna česká
LPG	zkapalněný ropný plyn
mil.	milion
mj.	mimo jiné
MK	místní koeficient
MWh	megawatthodina
m ²	metr čtvereční
např.	například
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
PO	právnická osoba
SPZ	státní poznávací značka
ZD	základ daně
ZDN	zákon o dani z nemovitostí
ZDDDPN	zákon o dani dědické, darovací a z převodu nemovitostí
ZDPH	zákon o dani z přidané hodnoty
ZO	zdaňovací období
ZDP	zákon o daních z příjmů
ZTP/P	zvlášť těžké postižení s potřebou průvodce

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 9. 5. 2011

.....
Vlastimil Machů

Adresa trvalého pobytu studenta:

Bohuslavice nad Vlárí 81, 763 21, Slavičín

Seznam příloh

Příloha 1: Obecné účtování

Příloha 2: Přiznání k dani z nemovitostí

Příloha 3: Přiznání k silniční dani